

CONFLUENȚE , BIBLIOLOGICE

Revistă de biblioteconomie și științele informării

ISSN: 1857-0232

Nr. 1 (27), 2012

**BIBLIOTECA
ȘTIINȚIFICĂ**

**UNIVERSITATEA
DE STAT "A. RUSSO"
MUN. BĂLȚI**

Confluente Bibliologice

Revistă de biblioteconomie și științele informării

1, 2012

Director: Elena HARCONIȚA

Colegiul de redacție:

Lina MIHALUȚA,

director-adjunct

Valentina TOPALO,

șef CD al ONU, șef Serviciu Manifestări Culturale

Silvia CIOBANU,

șef Serviciu Marketing. Activitate Editorială

Elena STRATAN,

șef Serviciu Cercetare. Asistență de Specialitate

Alexe RĂU,

directorul-general al Bibliotecii Naționale din Republica Moldova

Silvia GHINCULOV,

dr. în științe economice, directorul Bibliotecii Științifice ASEM

Radu MOȚOC,

inginer, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați

Maria ȘLEAHTIȚCHI,

dr. în științe filologice, conf. univ. Universitatea de Stat „Alec Russo”, Bălți

Nicolae ENCIU,

dr. hab. în științe istorice, conf. univ. Universitatea de Stat „Alec Russo”, Bălți

Lector: Galina MOSTOVIC

Coperta / viziune grafică / tehnoredactare / machetare:

Silvia CIOBANU, șef Serviciu Marketing. Activitate Editorială

Achiziții recente (notițe bibliografice): Ana NAGHERNEAC, bibliotecar principal

Adresa redacției:

str. Pușkin, 38, mun. Bălți, 3100, Republica Moldova

Tel/fax: (231)23362; E-mail: libruniv@usb.md; Web: <http://libruniv.usb.md>

Tiparul: Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

© Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo”

ISSN: 1857 - 0232

Sumar / Summary

CARTEA DE VIZITĂ / VIZITING CARD

Elena HARCONIȚA.

Centrul de informare și documentare universitară în anul 2011 /

Information and Documentation

Centre of the University in 2011 5-13

BIBLIOMESAGER / LIBRARY MESSENGER

Rubrică îngrijită de Elena STRATAN

Elena Stratan's column 14-19

IN MEMORIAM

Elena HARCONIȚA

Faina Tlehuți ar fi împlinit

89 de ani / Faina Tlehuți would have

been 89 years old 20-22

Марина ШУЛЬМАН

Наши предшественницы: у

истоков библиотечного дела

в Бэлць / Our predecessors at the

librarianship source in Balti 23-26

OPORTUNITĂȚI MODERNE / UP-TO-DATE OPPORTUNITIES

Rodica BÎRÎIAC

Servicii de calitate și orientarea

către client – noțiune teoretică,

**sau realitate? / Quality services and
customer orientation – theoretical
notion or reality? 27-33**

FILMUL COLECȚIEI / COLLECTION MOVING

Elena ȚURCAN

Eminescu. De la muzica poeziei

la poezia muzicii / Eminescu: From

music poetry to poetry music ... 34-38

OMAGIERI / HOMAGES

Valentina VACARCIUC -

50 de ani de la naștere / Valentina

Vacarciuc - 50 years of birth 39

VIA EUROPA

Radu MOȚOC

Congresul al XVI-lea de Genea- logie și Heraldică. Iași, 10-12

mai 2012 / The XVIth Congress of

Genealogy and Heraldry 40-42

Margarita IULIC,

Gabriela CAZACU

Reflecții la vernisaj /

Reflections on the personal art

exhibition 43-45

Sumar / Summary

PAGINI DE ISTORIE / THE PAGES OF HISTORY

Radu MOȚOC

**Statuia lui Miron Costin din Iași
(Miron Costin și V. A. Urechia) /
The Miron Costin statue in Iași
(The statutes of Miron Costin
and V. A. Urechia) 46-70**

Tatiana AMBROCI

Maria CHICU

**Anul 1812- adevăr istoric:
200 ani de la anexarea Basarabiei
de către Imperiul Rus / The historical
truth of the 1812 year : the 200 years since
the annexation of Bessarabia
by the Russian Empire 71-73**

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET / SPIRITUAL FETES

Инна КУЗНЕЦОВА

**Братя Залевские: бельчане,
покорившие оперный мир /
Brothers Zalewski from Balti conquered
the opera world 74-78**

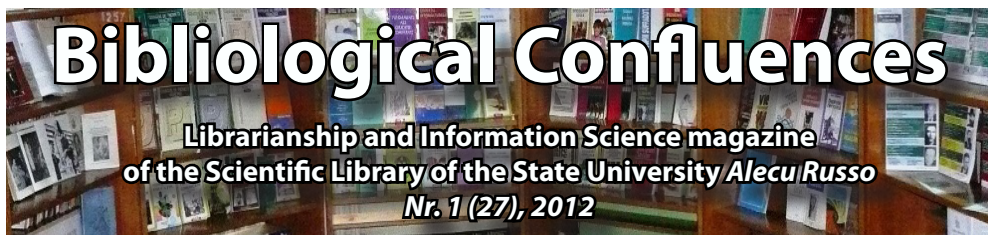
RAFTUL DE SUS / TOP SHELF

Марина ШУЛЬМАН

**Лев – символ милосердия /
The lion as a symbol
of charity 79-83**

**MUSAFIRII BIBLIOTECII /
LIBRARY'S GUESTS 84**

**AUTORII /
AUTHORS 85-86**

CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE UNIVERSITARĂ ÎN ANUL 2011

**Information and Documentation Centre
of the University in 2011**

Elena HARCONIȚA

Abstract: *In the article are presented achievements in Bălți University Library in the context of the changes produced in the University, which this year it was placed on 6 849 position the best web of 20 000 universities in the world (RWWU) Ranking Web of World University) in the Republic of Moldova being placed the 6th of the 19 universities. The University structure was modified in 2011 year: 8 faculties, 20 chairs, 2 departments: Information Technologies and Quality Management. Also in the library was opened Information Centre of the European Union, free access to the EUBookshop database with over 170 000 information resources, the University Agency of Francophonie (AUF). In 2011, 9 848 users (teachers, students) through 16 public access the following points: 4 loans, 12 reading rooms, visited the library 510 425 times, borrowed 1 233 830 documents, searched for about 103 000 times the OPAC, 34 000 Internet sessions, 11 000 sessions EBSCO databases, SumarScanat, Lawyer.*

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți a fost creată ca parte integrantă a fostului Institut Învățătoresc acum 67 de ani, timp în care și-a adus aportul considerabil în realizarea calitativă a proceselor de instruire, cercetare științifică și educație culturală a peste 1 milion de utilizatori.

Toate schimbările ce s-au produs în acești ani în instituția de învățământ superior de la Bălți au avut un impact direct asupra Bibliotecii.

Ce acțiuni și evenimente din ultimii ani au așezat Universitatea de la Bălți pe poziția 6 849 (în ianuarie 2011 era pe poziția 9 959) în topul web a celor mai bune 20 000 de universități din lume - Ranking Web of World University (RWWU), în Republica Moldova fiind pe locul 6 dintre cele 19 universități ?

În anul 2011 Universitatea devine posesoarea Certificatului de implementare și menținere a unui sistem de management al calității conform standardului internațional ISO 9001 : 2008. Aprecierea a venit din partea organismelor de certificare a sistemelor de management IQNet (The International Certification

Network) și SRAC (Societatea Română pentru Asigurarea Calitatii) în domeniile activității de învățământ universitar și pregătirea cadrelor universitare și academice.

La acreditarea Universității în calitate de organizație din sfera științei și inovării (Hotărârea Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare nr. 581 din 3 iunie 2011) cu calificativul *Organizație competitivă pe plan internațional (categoria B)*, meritul Bibliotecii este exprimat prin asigurarea resurselor informaționale și crearea serviciilor adecvate în vederea realizării cercetărilor pe următoarele domenii de profil: *Fizica și tehnologia mediilor materiale; Tehnologia curriculumului educațional; Filologia modernă în contextul dialogului culturilor; Fenomene lingvistice și literare în și din perspectiva diacronică și sincronică; Dimensiunea sociojuridică a integrării europene a Republicii Moldova.*

Universitatea dispune de patru centre de cercetări științifice interinstituționale: trei centre fondate în colaborare cu Academia de Științe a Moldovei (*Centrul de cercetări umanistice*, cu trei secții; *Centrul de cercetări în științe exacte și economie*, cu trei secții; *Centrul de cercetări în științe ale naturii*), un centru fondat în colaborare cu U.T.M. (*Centrul inovațional interinstituțional „Nanotehnologii de rezonanță”*) și de douăsprezece laboratoare de cercetări științifice. Se desfășoară studii de doctorat la opt specialități: chimia fizică; procedee și utilaje de prelucrare mecanică; literatură română; limbă română; limbă slave (limba rusă); limbă romanice (limba franceză); radiofizică; teoria și metodologia instruirii; metodică predării informaticii. Colectivele de cercetători activează în cadrul a 18 proiecte de cercetări științifice, în care sînt angajați peste 100 de cercetători.

Universitatea este fondatoare a patru reviste științifice, prima din ele fiind revista Bibliotecii *Confluente bibliologice; Fizică și Tehnică: Procese, modele, experimente; Glotodidactica, Limbaj și context* și cofondatoare a altor două reviste științifice *Artă și educație artistică, Noua Revistă Filologică.*

Toate acestea s-au desfășurat cu implicarea substanțială a instituției cărții prin diverse modalități de asigurare a accesului deschis la informația de nivel instituțional, național și global, prin inaugurarea unor noi servicii modernizate ce au influențat în mare măsură demersurile didactice și științifice ale universitarilor de la Bălți.

Semnarea Acordului de constituire a Consorțului Universităților din Republica Moldova – România - Ucraina, organizație care include șase universități: Universitatea de Stat „Alecă Russo” din Bălți (Republica Moldova), Universitatea de Stat din Moldova (Republica Moldova), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (România), Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași (România) și Universitatea Națională „Iurii Fedkovi” din Cernăuți (Ucraina) a contribuit la schimbul interbibliotecar de documente și, sperăm, la schimbul de experiență dintre instituțiile similare.

În conformitate cu autonomia organizațională, în anul 2011 a fost modificată structura Universității: 8 facultăți, 20 de catedre, 2 Departamente: Tehnologii

Informaționale și Management al Calității. Unor modificări structurale au fost pasibile toate facultățile universitare: la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine au fost comasate catedrele, numărul lor reducându-se de la 5 la 3 catedre: filologie franceză; filologie engleză; filologie germană. La Facultatea de Științe reale au rămas 3 catedre: matematică; științe fizice și ingineresti; informatică aplicată și tehnologii informaționale. Facultatea de Pedagogie și Asistență socială. Psihologie a fost descompusă, creîndu-se Facultatea Științe ale Educației și Arte: Catedra de pedagogie, învățământ primar și preșcolar; Catedra de arte și educație artistică; Catedra de educație fizică; Facultatea de Psihologie și Asistență socială: catedra de psihologie și asistență socială; catedra de științe socioumane. Facultățile de Economie; Facultatea de Drept: Catedra de drept privat; Catedra de drept public. Facultatea de Științe ale naturii și Agroecologie cu o singură catedră de științe ale naturii și agroecologie.

Austeritatea economică nu a putut să nu atingă și Biblioteca. Aici s-au redus 20 de unități, ceea ce constituie peste 25 % din staful de personal, au fost micșorate substanțial suplimentele bibliotecarilor din sursele speciale ale universității. A fost introdus un nou sistem de distribuire a suplimentelor, formate din componenta statică și variabilă, prima determinată conform salariului de funcție și a doua în corespundere cu contribuțiile științifice ale fiecărui salariat.

În ultimii ani nu s-a mai întâmplat așa un reflux de personal ca în anul 2011. Plecarea a 11 salariați ai Bibliotecii a fost condiționată de reducerea de state, de salariile mici, cîtiva au plecat pe motivul statutului de pensionari, deși continuă să activeze în alte structuri economice din municipiu.

Cei care au rămas fideli Bibliotecii au continuat să lucreze cu pasiune și consacrare, realizînd programul anului 2011 și în locul celor plecați. Recunoștința și mulțumirile administrației și ale utilizatorilor se îndreaptă spre Lina Mihaluța, Elena Stratan, Igor Afatin, Elena Scurtu, Silvia Ciobanu, Valentina Topalo, Elena Cristian, Ludmila Răileanu, Varvara Ganea, Polina Spînu, Alla Lîsîi, Adella Cucu, Anna Nagherneac, Angela Hăbășescu, Galina Belcovschi, Elena Țurcan, Taisia Aculov, Lilia Ababi, Tatiana Prian. Printre bibliotecarii tineri s-au remarcat Colina Olga, Magher Marina, Palii Gherda, Vacarciuc Valentina, Margarita Iulic, Zaligaev Irina. În anul 2011 a fost realizată cea mai mică achiziție de carte din buget în istoria Bibliotecii. Ca nici odată, au fost procurate doar 164 de documente în valoare de 18 626 lei + 3 mii de lei de la Secția Știință (în luna decembrie), în total – 21 626 lei, prețul mediu al unei publicații fiind de 131 lei. Astfel, cumpărarea a constituit doar 1,74 % din toate achizițiile, rata de înnoire a colecției fiind de 93 de ani. Este o constatare foarte tristă, pe care nu am avut-o nici într-un an și care, evident, influențează negativ asigurarea informațională și documentară a procesului didactic și de cercetare științifică. Pentru comparare prezentăm acest tabel privind achizițiile de documente, exclusiv publicațiile în serie.

CARTEA DE VIZITĂ

Anul	Achiziții cărți ex.	+	-	Valoarea lei
2011	164		848	21 626
2010	1 012	321		128 569
2009	880		267	54 953
2008	1 147			108 218

Abonarea la publicațiile periodice, la fel, a fost redusă considerabil, deși banii alocați au rămas la același nivel. Au crescut însă prețurile la abonamente.

2011 - 207 titluri 246 abonamente - 208 332 lei

2010 - 292 titluri 308 abonamente - 199 996 lei

2009 - 290 titluri 306 abonamente - 195 428 lei

2008 - 285 titluri 306 abonamente - 200 450 lei

În aceste condiții dezvoltarea colecțiilor și a resurselor informaționale s-a realizat prin:

- **Inaugurarea Centrului de Informare a Uniunii Europene, a Punctului de Informare a Agenției Universitare a Francofoniei (AUF), accesul gratuit la baza de date EUBookshop peste 170 000 resurse de informare.**
- **Achiziția totală (buget, donații, schimb) a 9 387 de cărți, publicații periodice, documente electronice (din ele 98, 26 % le constituie donațiile) în 4 780 titluri, în valoare de 568 010,94 lei.** Cei mai importanți donatori ai anului: inginerul Radu MOȚOC, Membrul de Onoare al Senatului universitar, dr Thomas WILHELMI, domnul Ioan NICORICI, BANCA MONDIALĂ, Institutul Cultural Român. Prin schimb internațional cu 35 parteneri din România și Republica Moldova Biblioteca a primit **336** documente, expediate **186** exemplare, cu precădere lucrări didactice semnate de profesorii universității bălțeni, editate de bibliotecari.
- Achiziția accesului la 11 baze de date EBSCO pe domeniile de profil ale universității, la baza de date Moldlex, fiind exploatate 124 PC, 87 din ele – cu acces la Internet.

Utilizatorii și utilizarea Bibliotecii

- Comunicarea documentelor și a resurselor electronice a avut loc prin 16 puncte de acces public: *4 săli de împrumut, 12 săli de lectură, inclusiv: CD ONU, Colecția BM, Punctul de Informare NATO; Colecția Institutului Cultural Român, Punctul de Informare AUF, Centrul de Informare al Uniunii Europene.*

- 9 848 de utilizatori înscriși au vizitat Biblioteca de 510 425 ori, au împrumutat 1 233 830 de documente, au realizat circa 103 mii sesiuni OPAC, 34 mii sesiuni Internet, 11 mii sesiuni baze de date EBSCO, Jurist, SumarScanat etc.
- În Bibliotecă au intrat zilnic în medie câte 2 010 utilizatori, per oră 223. Cei mai activi utilizatori per Facultăți – ȘEA (20%), Filologie (16%); per an de studiu anul I – 25%. Împrumutul documentelor per zi a fost de 4 858, per oră 540. După tipul documentului cele mai solicitate au fost documentele științifice – 699 413 (57%); didactice – 451 761 (37%); beletristică – 82 656 (6%); pe **domenii de știință**: lingvistică -17%, literatură - 16%, drept - 7%, pedagogie - 6,8%, psihologie – 6,2%, economie – 5,5%, management – 4,7%.

Catalogare și indexare

- Completarea catalogului electronic cu 27 744 înregistrări bibliografice, la 01.01.2012 numărând 339 424 înregistrări bibliografice.
- Restructurarea e-Buletinului informativ *Achiziții noi în colecția Bibliotecii* pe 11 domenii, fiind elaborate 6 (66) fascicule ce conțin 3 883 titluri.
- Îmbogățirea conținutului Bibliotecii Digitale cu 120 de înregistrări bibliografice în format PDF a full-textelor cursurilor, indicațiilor metodice, curriculumurilor profesorilor Universității
- Completarea colecției *Publicații periodice* de pe pagina Web cu 125 titluri noi, eliminarea a 41 de titluri.

Activitatea informațională. Servicii electronice. Cultura Informației

- Organizarea și promovarea expoziției „Contribuții științifice ale cadrelor didactice și ale bibliotecarilor în anul 2010, ediția 2011” în vederea asigurării continuității tezaurului universitar documentar și promovării valorilor științifice naționale.
- Amplificarea dialogului științific dintre cercetători și bibliotecari prin amplasarea pe pagina web a formularului DSI – diseminarea selectivă a informației.
- În regim SDC - Servirea diferențiată a Conducerii, managerii superiori ai Universității au beneficiat de 4 bibliografii cu 127 titluri de documente noi destinate organizării și desfășurării procesului didactic.
- În cadrul Lunarului Licențiatului / Masterandului au fost oferite 252 de consultații în vederea prezentării bibliografiei și a citărilor din alte opere la lucrări științifice.
- Adăugarea pe pagina web a conținuturilor revistelor Glotodidactica,

- NRF- Noua Revistă Filologică, precum și a următoarelor numere de Artă și Educație Artistică, Fizică și Tehnică, Limbaj și context, Revista Tehnologia, Confluente Bibliologice.
- 40 titluri noi (copertă și sumar scanat) au fost plasate în expoziția on-line *Publicațiile profesorilor în anul 2011*.
 - Valorificarea site-ului Bibliotecii de la 47 000 în anul 2010 la 68 069 de accesări în anul 2011.
 - 14 bibliotecarii au promovat pentru studenții din anul I de la toate Facultățile, studii cu frecvență la zi și cu frecvență redusă / elevii Liceului/Colegiului „I. Creangă” 572 ore ale modului *Bazele Culturii Informației*, (12 ore per 55 grupe).
 - Agenția bibliografică universitară a oferit 334 consultații în vederea atribuirii indicelui CZU pentru publicațiile profesorilor și a tezelor de master; obținerea a 22 CIP-uri (Catalogare înainte de publicare) de la Camera Națională a Cărții pentru lucrările tipărite la editura *Presă Universitară bălțeană*.
 - Au fost realizate circa 29 000 cereri de informare, 53 % în regim electronic, inclusiv utilizarea serviciului electronic *Întrebă bibliotecarul*.

Manifestări culturale

- Organizarea manifestărilor omagiale **“CD al ONU - 10 ani de activitate”**. Pe parcursul a zece ani s-au realizat 84 de ședințe cu 6 000 de participanți.
- Promovarea cărții prin Centrele și Cluburile Bibliotecii: Clubul Cărții, Clubul ONU NORD, Punctului de Informare NATO, Centrul Educația Civică Europeană, Clubul BiblioSpiritus: 400 de expoziții tradiționale și 10 on-line; 14 lansări de carte, 9 seminarii, lecții publice, reviste orale și ateliere informative.

Management

- Promovarea managementului participativ, organizarea, controlul și evaluarea activității fiecărei subdiviziuni și a fiecărui angajat. Desfășurarea auditului intern, evaluarea personalului, atestarea cadrelor.
- Aprecierea activității angajaților Bibliotecii la concursuri naționale, diplomelor Ministerului Educației, Ministerului Culturii, ABRM, ale Consorțiului REM Moldova, EIFL-OA.
- Obținerea Diplomei de excelență și locului 1 Pentru contribuții la promovarea Accesului Deschis ca o nouă normă de învățământ și cercetare în cadrul Săptămânii Accesului Deschis 2011; Diplomei de Excelență a

Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți, *Pentru contribuții la dezvoltarea Consorțiului EIFL Direct Moldova*; Diploma de excelență Valentinei Topalo *Pentru contribuții la dezvoltarea Consorțiului EIFL Direct Moldova*; 2 Diplome de la Ministerul Educației – Natalia Culicov și Ministerul Culturii – Elena Harconița;

- 7 Diplome din partea Asociației Bibliotecarilor din R. Moldova - 1 a Bibliotecii: Adela CUCU, Varvara GANEA, Elena ȚURCAN, Ala LÎȘÎI, Olga COLINA, Svetlana BOTEZATU; Diploma de Excelență a Concursului Național „**Cel mai bun Bibliotecar al Anului 2010**”, ediția a XX-a i s-a conferit **Elenei CRISTIAN**.
- **PREMIUL MARE la Concursul Național** *Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și Știința Informării*, **pentru setul de 10 lucrări consacrate aniversării a 65-a de la fondarea Bibliotecii și PREMIUL SPECIAL pentru DESIGN pentru lucrarea** *Carte cu autograf și dedicații*, autori: Lina MIHALUȚA, Elena CRISTIAN, Natalia COSTIUCENCO, designer: Silvia CIOBANU.
- Diplome pentru profesionalism și prestanță din partea administrației Bibliotecii lui Polina Spînu, Lilia Ababi, Valentina Vacarciuc, Renata Toncoglaz.

Activitatea științifică și inovațională

- Organizarea a 3 conferințe, 7 ateliere, seminarii și lecții publice, elaborarea a 7 documente de transfer tehnologic, 3 tutoriale, participarea la 39 întruniri profesionale cu 43 comunicări, publicarea a 24 (inclusiv 12 electronice) lucrări și 66 articole, promovând buna imagine, creativitatea și inventivitatea celor mai consacrați angajați.
- Desfășurarea conferinței științifice: „BIBLIOTECA ȘI UTILIZATORUL ÎN DIALOG 2.0: INOVAȚIE ȘI INFORMAȚIE PENTRU TOȚI” în cadrul COLLOQUIA PROFESSORUM, cu genericul TRADIȚIE ȘI INOVARE ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ consacrat celor 66 de ani ai Universității și Bibliotecii.
- Promovarea în cadrul Filialei ABRM (BIN) și a Centrului Biblioteconomic din Nord a 4 ateliere/seminare de formare profesională continuă în comun cu Ministerul Educației, DGITS.
- Participarea a 9 specialiști cu comunicări la secțiuni, comisii, ateliere, ședința în plen în cadrul conferinței aniversare „Biblioteca mai mult decât biblioteca: integrare, inovare și informație pentru toți”, dedicată aniversării a 20-a de la constituirea ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA (Chișinău 16-18 noiembrie 2011).
- Participare în calitate de membru la CBN, Biroul ABRM, Comitetul Tehnic nr. 1, Comisiile /secțiunile ABRM, Cluburile profesionale BiblioArtis, Biblioteca MOV.

Marketing. Activitatea editorială

- Reflectarea imaginii Bibliotecii și a Bibliotecarului în 95 de informații din presă și on-line, 123 titluri materiale promoționale (ghiduri, pliante, programe, afișe, invitații, felicitări, semne de carte, avize, calendare, billboard, postere etc.).
- Amplificarea marketingului serviciilor, conținuturilor și produselor bibliotecare prin web 2.0: site-ul, blogul, rețelele sociale Facebook, Twitter, Slideshare, YouTube, Flickr, Google plus, Calameo.

Informatizare

- Crearea noii versiuni a paginii cu scripturile noii versiuni a meniu-lui, testate în browserele EXPLORER, FIREFOX, GOOGLE CHROME, OPERA.
- Instalarea pe site a contorului **AWStats** pentru măsurarea eficienței diseminării informației științifice și a resurselor educaționale, în 2011 au fost înregistrate 68 736 vizite virtuale.
- Amplasarea informațiilor și a conținuturilor educaționale în mediile on-line: pe site – cca 300; blog - 93; Facebook - 50 ; Twitter -160 ; Slideshare - 62, YouTube – 47.
- Configurarea statisticii *BȘUStats* pentru serviciile Bibliotecii.
- Participarea la proiectele: Sistemul Informațional Integrat al Bibliotecilor din Moldova (SIBIMOL), Memoria Moldovei – Biblioteca Digitală *Moldavica*, Consorțiul REM - Resurse electronice pentru Moldova - EBSCO Publishing.
- Recepționarea unei donații valoroase de echipament informatic din partea lui Thomas WILHELMI: 1 notebook, sistem de sonorizare, printer, mouse, microfoane, flash drive 16 gb, webcamera, acumulator, dvd+r, accessories:cc-usb2, box laptop bag .

Vizite de lucru:

- Helene SKIKOS International Policy Officer for Albania, Montenegro, Serbia, Belarus Moldova and Ukraine International Cooperation, Bruxelles, Directorate-General for Education and Culture.
- Avocatul parlamentar Aurelia Grigoriu, împreună cu reprezentanții CpDOM Chișinău <http://www.ombudsman.md/md/scrieti/> și Bălți, participanți la Seminarul de instruire „Consolidarea rolului autorităților publice locale în respectarea drepturilor și libertăților fundamentale”.
- Rectorul Universității și profesorii români care activează în cadrul extensiunii Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- Scriitorii Emil Brumar, Ion Vianu, Ion Mureșan, Arcadie Suceveanu, Maria Șleahțișchi, Emilian Galaicu-Păun, Vasile Ernu, invitații Conferinței *Ion Vianu - Memorialistica văzută de un memorialist; Lecturi & dezbateri: Îngeri și alcool* În cadrul *Zilelor Literaturii Române*, ediția a 2-a desfășurate în perioada: 18-20 Mai 2011 la Bălți și Chișinău de către Institutul Cultural Român și Centrul Național al Cărții.

- Excelența Sa Violeta MOTULAITE, Ambasadorul Lituaniei în Republica Moldova a revenit la Biblioteca Științifică, în sala de lectură Științe socio-umanistice și economice, unde a inaugurat la 11 martie 2010 Punctul de Informare Documentare NATO, pentru a ține conferința Some lessons on the way to European Union (Lithuania's example) [Cîteva lecții despre integrarea în UE) Exemplul Lituaniei].
- Andrei Socolov, reprezentantul Companiei EBSCO Publishing din SUA, însoțit de Elena Railean și Ana Muntean de la Biblioteca Științifică ASEM, coordonatorii REM - președinte dr. Silvia Ghinculov, au familiarizat bibliotecarii și cadrele didactice de la Bălți cu noile oportunități EBSCOhost. Participarea la proiectele: Sistemul Informațional Integrat al Bibliotecilor din Moldova (SIBIMOL), Memoria Moldovei – Biblioteca Digitală *Moldavica*, Consorțiul REM - Resurse electronice pentru Moldova - EBSCO Publishing.

BIBLIOMESAGER

12 ianuarie 2012, Donație de la Institutul Cultural Român

Colecția Institutului Cultural Român din Biblioteca universității bălțene a fost completată cu 348 exemplare de documente noi: 274 de cărți și 74 de publicații periodice. Donația a fost transmisă de la ICR „M. Eminescu” din Chișinău de către dr. Ecaterina Dimancea-Dumbrăveanu.

13 ianuarie 2012, Manifestare de suflet la Bălți

În sala de lectură Științe Filologice a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți a avut loc o întâlnire memorabilă cu scriitorii-participanți la programul manifestărilor prilejuite de acordarea Premiului Național de Poezie „MIHAI EMINESCU – Opera Omnia”, editia a XXI-a. Programul a inclus prezentări de cărți, reviste, recital de poezie. A participat conducerea Universității și a Bibliotecii, profesorii și studenții Facultății de Filologie, bibliotecarii, oamenii de cultură ai municipiului Bălți. Biblioteca Științifică a primit în dar numeroase donații de cărți și reviste din partea Primăriei municipiului Botoșani, scriitorilor, redactorilor publicațiilor periodice etc.

16 ianuarie 2012, Manifestări consacrate lui Mihai Eminescu

La 16 ianuarie 2012 studenții de la Facultatea de Filologie au prezentat spectacolul literar-muzical „**Numai Poetul...**” : **162 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu**. Manifestarea a inserat expoziția de cărți, material audio-video, documente electronice „**Recitindu-l pe Eminescu**” prezentate de Valentina Topalo, șef Centru Manifestări Culturale.

7 februarie 2012, Lansarea volumelor de versuri: Singur, în 50 de poeme, Tîrziul, în 50 de poeme și romanului Donjuan de mucava de Gheorghe Calamanciuc.

Marți, 7 februarie, în Sala de lectură Științe filologice a avut loc lansarea volumelor de versuri: *Singur, în 50 de poeme*, *Tîrziul, în 50 de poeme* și romanul *Donjuan de mucava* de Gheorghe Calamanciuc. Printre invitați la eveniment au fost scriitorii, profesorii universitari Nicolae Leahu, Margareta Abramciuc, Diana Vrabie, Anatol Moraru, dar și prieteni, colegi Valentin Jitaru, Teodor Marșalcovschi, Haralambie Dilion, Ion Marcoci – Artist al Popurului, actor la Teatrul „Vasile Alecsandri”, studenți, profesori, bibliotecari, membrii familiei autorului, oaspeți din municipiul Bălți. Lansarea a fost susținută de expoziția Sărbătoare a Sufletului și a Cuvîntului, organizată și prezentată de Valentina Topalo, șef Centru Manifestări Culturale.

17 februarie 2012, Lansarea cărților Jurnalul săptămînal, coordonat de Valentina Ursu și Realitatea cu amănuntul, de Iulian Ciocan

Radio Europa Libera și-a lansat cărțile *Jurnalul săptămînal*, coordonat de Valentina Ursu și *Realitatea cu amănuntul*, de Iulian Ciocan. La eveniment au participat scriitorii Vladimir Beșleagă, Andrei Burac, Emilian Galaicu Păun. Întîlnirea cu studenții, cadrele didactice și bibliotecarii s-a produs în sala de lectură Științe filologice a Bibliotecii Științifice. Oaspeții au oferit o donație de carte cu autografe.

8 – 9, 15-16, 21 - 23 februarie 2012. Conferința științifică a Bibliotecii CERCETĂRI BIBLIOTECONOMICE ÎN ANUL 2011: CONSTATĂRI CALIMETRICE

Programul conferinței s-a axat pe trei direcții de cercetare: Managementul participativ; principii

și practici. Integrare și formare profesională continuă, comunicare profesională; Biblioteca 2.0 / Utilizatorul 2.0 în aplicare; Dezvoltarea resurselor informaționale: politici, particularități, experiențe / efecte. Au fost prezentate 21 comunicări în formula Pecha Kucha (20 de slide-uri în 6 min. 40 secunde); 15 intervenții despre lucrări editate, inclusiv documente de transfer tehnologic, ghiduri, concepte, tutoriale.

2 martie, 2012, Eroii nu mor niciodată

Sala de Conferințe a găzduit manifestarea dedicată *Comemorării a 20 de ani de la începutul acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova*. Au participat studenții Facultăților: Filologie; Limbi și Literaturi Străine, cadre didactice, bibliotecari, oaspeți ai Bibliotecii. Subiecte abordate: *20 de ani de la începutul acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova – prezentare bibliografică (Ala Lîsîi, Aliona Purici); Războiul din Transnistria - vizionare filme de pe Youtube; Eroii nu mor niciodată - expoziție on-line; Anul 2012 - Comemorarea a 20 de ani de la începutul acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, 1991-1992 – Teleinformații, accesare pe pagina web a Bibliotecii Științifice/rețele sociale (Silvia Ciobanu).*

14 martie, 2012, Ședință de informare bibliografică

În cadrul orei bibliografice echipa Promotorii Cărții au prezentat documentele recent achiziționate din colecția Bibliotecii pe domeniile: Științe sociale, Științe economice (Ala Lîsîi); Psihologie, Sociologie, Pedagogie (Margarita Iulic); Drept (Olga Colina); Informatică, Științe reale, Științe aplicate (Angela Hăbășescu); Științe filologice (Elena Scurtu); De asemenea Valentina Topalo a prezentat expoziția on-line dedicată aniversării a 175 de ani de la nașterea scriitorului Ion CREANGĂ.

15 martie 2012, Conferința „Ecumenismul creștin astăzi cu o privire specială asupra relațiilor între catolicism și ortodoxie”

Teologul, bizantinologul și jurnalistul francez **Michel Kublera susținut**

în cadrul Bibliotecii universitare conferința „**Ecumenismul creștin astăzi cu o privire specială asupra relațiilor între catolicism și ortodoxie**” (în limba franceză). Organizatori: Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău în colaborare cu Agenția Universitară pentru Francofonie, prin Programul de Studii Avansate „Alexandru S. Sturdza”. Locul desfășurării: Sala de Lectură nr 2 Științe Filologice, et. 2.

15 martie 2012, Lecție publică în Clubul ONU NORD dedicată aniversării a 20-a de la aderarea Republicii Moldova la ONU.

Jakob Schemel, Reprezentant secția coordonare și cooperare dintre agențiile ONU, Olga Scripovscaia, locotenent-colonel, prima femeie ofițer a Armatei Naționale, comandant al Centrului militar teritorial Bălți, membru al forțelor pacificatoare ONU, Lilia Surdu, UNDP Communications Associate au avut întreveneri cu dr. conferențiar Valentina Pritcan, prorector pentru Relații Internaționale și Integrare Europeană, Elena Harconița, directorul Bibliotecii Științifice, Valentina Topalo, șefa Centrului de Documentare a ONU și cu bibliotecari, studenți de la Facultatea de Drept și Psihologie. Asistență Socială și EuroClubul studențesc universitar „Drumul spre Europa”. Jacob Schemel a susținut o lecție publică dedicată aniversării a 20-a de la aderarea Republicii Moldova, Olga Scripovscaia a ținut un discurs privind Apărarea și respectarea Drepturilor Omului. Au fost derulate filmele: „**Scurt istoric ONU**”, „**ONU în Moldova**”, „**Activitatea ONU în Moldova în domeniul drepturilor omului**”. Cu acest prilej PNUD Moldova și diverse agenții ale ONU au donat un stoc de cărți, reviste, calendare, postere, materiale promoționale.

19 martie 2012, Alecu Russo - Patronul spiritual al Universității, omagiat de bibliotecarii universitari bălțeni în Clubul Bibliospiritus

Manifestarea a inclus: inaugurarea Programului de activități culturale dedicate scriitorului Alecu Russo la a 193-a aniversarea de la naștere (Elena Harconița, directoarea Bibliotecii); Prezentarea biobibliografiei Alecu Russo, editată de Biblioteca universitară în trei editii (Elena Scurtu); Prezentarea expoziției tematice on-line „Numele lui Alecu Russo va crește cu timpul și va străluci glorios” V. Alecsandri (Ala Lisii; Adella Cucu); Prezentare bibliografică a expoziției „MIORITA - Icoana culturii române 166 de ani de la descoperirea baladei populare de către Alecu Russo” (Elena Turcan); Alecu Russo pe Internet: prezentarea resurselor electronice (Tatiana Pogrebneac).

20 martie, 2012, Centrul de Resurse pentru Adolescenți și Tineret a vernisat în Biblioteca Științifică expoziția "Cross Border Pictures"

Expoziția a inserat fotografiile realizate de finaliștii concursului de fotografie, organizat prin proiectul cu același nume și finanțat prin Programul Operațional Comun România - Ucraina-Republica Moldova, Prioritatea 3 "Promovarea activităților people to people". Proiectul "Cross Border Pictures" are ca obiectiv general dezvoltarea schimburilor culturale între grupuri de tineri pasionați de fotografie și turism din zona transfrontalieră România - Ucraina - Republica Moldova și este implementat de Asociația pentru Integrare și Dezvoltare Comunitară INDECO Iași în parteneriat cu organizația de tineret "Moldyi Ruh" Cernăuți și "Centrul de Resurse pentru Adolescenți și Tineret" (CRAT) Bălți, în perioada 31 martie 2011 - 30 martie 2012. Nicolae Moscalu, Director CRAT a donat Bibliotecii **Albumul foto** (2 exemplare), însoțit de DVD ce conține aspecte inedite din cadrul Atelierului de lucru itinerant.

23-25 martie 2012, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) în parteneriat cu Biblioteca Științifică a organizat instruirea a 15 studenți de la diferite facultăți.

Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) în parteneriat cu Biblioteca Științifică a organizat instruirea a 15 studenți de la diferite facultăți - viitori formatori de la Egal la Egal - Y-PEER în domeniul HIV/SIDA și Sănătatea Reproductivă pentru tinerii de la Facultățile Universității de Stat „Alec Russo” și Colegiul Pedagogic „Ion Creangă”. Scopul trainingului a fost extinderea rețelei Y-PEER și pregătirea unei noi echipe de voluntari Y-Peer care să activeze în campusul academic universitar, în municipiul Bălți și Nordul Republicii Moldova. În calitate de formator a fost **Ana SUSAARENCO**, Coordonator al Rețelei Educatorilor de

la Egal la Egal. La acest training tinerii au învățat să formuleze corect mesajele în domeniul educației pentru sănătate, să depisteze subiectele de interes major și să le prezinte într-o formă profesională.

29 martie 2012, Manifestări culturale organizate conform Programelor Bibliotecii Științifice

La manifestările culturale organizate conform Programelor Bibliotecii Științifice dedicate celei de-a 193-a aniversări de la nașterea scriitorului "Alec Russo" și „Zilelor Francofoniei” au participat studenți, cadre didactice, elevi ai Colegiului Pedagogic, Liceul Teoretic „Ion Creangă”, bibliotecari. Împreună cu profesorii P. Topalo, L. Cerbari, T. Panaguță, L. Gheorghită, O. Elpujan, I. Mutruc la evenimentele bibliotecare au fost prezenți studenții de la Facultățile: Științele Reale, Economie, Psihologie. Asistență Socială, Limbi și Literaturi Străine, Colegiul Pedagogic, Liceul Teoretic „Ion Creangă”. 211 tineri, vorbitori de limbă franceză au participat la diferite manifestări din cadrul Clubului Cărții și Salonului Muzical: reviste bibliografice tematice cu prezentări de cărți, reviste, documente electronice, baze de date AUF, EBSCO, vizionare filme pe DVD-Romuri din colecția Bibliotecii.

FAINA TLEHUCI AR FI ÎMPLINIT 89 DE ANI

Faina Tlehuci would have been 89 years old

Elena HARCONIȚA

Abstract: *On 23 February the late Faina Tlehuci would have been 89 years old. The most important stage in the life of Faina Tlehuci begins in March 1962, when she accepted the invitation of the Rector of Pedagogical Institute for the post of director of the library of „Alecu Russo „ State Institute from Balti. Ambitious, full of fearless ideas, owners of the profound knowledge in library science, abroad training seminars ,Faina Tlehuci was able to build a real Temple of Book. For 40 years she gave his heart and thoughts these library.*

La 23 februarie, cînd toată lumea din U.R.S.S. sărbătorea ziua armatei sovietice, bibliotecarii universității bălțene veneau la serviciu cu ghiocei și vioarele, intrînd mai întii în biroul de la nivelul doi, pentru a-i dori sănătate, mulți ani de viață și succese Doamnei Directoare, Faina Tlehuci. Pînă se încheia ziua de muncă, îți părea că toate florile de peste drum (unde își fac și astăzi businessul florăresele bălțene) umpleau biroul (foarte mic din blocul II, spațiile de altă dată ale Bibliotecii și cel încăpător din Casa Mare – clădirea actuală a Bibliotecii), unde trona Omagiata...

Doamna Directoare, în aceste momente era întotdeauna mai altfel decît ca de obicei. Îmbrăcată în cea mai frumoasă rochie, cu o coafura nouă (vizita neapărat în ajun frizeria), ușor machiată, cu mărgelile și broșe asortate cu un gust rafinat, ne cucerea prin eleganța sa. Pe la amiază șefa ne invita pe toți în birou, și cele patru mese în jurul cărora ne adunam la diverse ședințe erau pline cu tot felul de tartine, copturi și fructe, pe care obișnuia să ni le servească. De obicei, se servea compot, îl prepara în fiecare vară ca orice

gospodină bună de prin părțile noastre. La pregătirea tuturor bunătăților o ajuta mereu soțul, domnul Marc, care a iubit-o și a respectat-o cum rar se mai întâmplă. O numea cu drag și respect: *Doamna Mea* ... După ce a plecat subit din viață, alături de Doamna Faina au rămas fiul cu familia sa și noi, cei care eram atunci și care mai activăm și a actualmente dar, din ce în ce mai puțini - 30 din 57 de angajați actuali.

Din lumea amintirilor, fotografiilor și documentelor, după 7 ani de peregrinare prin neant, ne privește Directoarea noastră, pe care o știam diferită: severă, dură, uneori chiar drastică... Unora le tremurau genunchii când intrau în birou, alții își pierdeau vocea sub privirile scrutătoare și înțepătoare ale Directoarei, alții îi reproșau că este prea exigentă și pretinde mult mai mult decât se poate realiza. Dar era și foarte înțeleaptă, înțelegătoare, săritoare la nevoie, purtând multă grijă fiecărui colaborator al Bibliotecii, uneori această atitudine se manifesta și față de apropiații acestora. Era și foarte veselă, spirituală, aprecia umorul fin, iubea tradițiile și obiceiurile moldovenești, mergea la nunțile colegelor și ale copiilor lor, îi plăcea să danseze hora...

A fost o conducătoare foarte bună, un manager puternic, inventiv și creativ. Nici odată nu și-a permis să-și încetinească ritmul vieții pe care l-a deprins, credem, în anii 1941 - 1943, când lucra ca bibliotecară și conducătoare de pionieri într-un sat din Uzbekistan, apoi, brigadieră la combinatul regional de producție din Tașkent (1943 - 1949). Revenind în Basarabia, între ani 1949 - 1953, a lucrat în calitate de bibliotecară și educatoare la Casa de copii din Bălți, apoi, pe parcursul a 10 ani, a fost șefa sălii de lectură în Biblioteca orașenească pentru copii.

Cea mai importantă etapă în viața Dumneaei începe din martie 1962, când a acceptat invitația Rectoratului Institutului Pedagogic „A. Russo” pentru postul de director al bibliotecii institutului. Ambițioasă, plină de idei temerare, posedând cunoștințe profunde în biblioteconomie asimilate pe parcursul studiilor la Institutul de Cultură din Moscova (1955 - 1960), cu stagieri în străinătate de unde revenea plină de idei, pe care le dorea realizate acasă, Faina Tlehuci a reușit să edifice la Bălți un adevărat Templu al Cărții. Parcă mai ieri, bibliotecarii, cadrele didactice, studenții făceau un lung lanț pentru a transfera colecția milionară din trei blocuri în unul singur,

IN MEMORIAM

proiectat special pentru instituția Bibliotecii. În anul 1986 s-a împlinit cel mai mare vis al Directoarei, vis ce numai datorită insistenței Domniei sale, forței de convingere, cunoștințelor și talentului de a relaționa cu autoritățile, s-a realizat. Astfel a reușit să construiască și să lase o moștenire inedită pentru cultura și învățămîntul național.

Întotdeauna citea, era foarte curioasă, nu-i scăpa nici o noutate profesională. Aproape la 70 de ani, Faina Tlehuci elabora proiecte, participa la traininguri și concursuri organizate de Fundația SOROS. A fost printre primele directoare cîștigătoare a unui proiect de informatizare.

Mereu era prima, simțea pulsul timpului, știa ce este prioritar pentru a deveni o persoană de succes, pentru a zidi o bibliotecă de succes. Timp de 40 de ani, Faina Tlehuci și-a dăruit inima și gîndurile acestei Biblioteci. Avea, neîndoindu-se, dreptate cîndva spunînd inspirat: „Cînd întemeiezi bibliotecă, pregătești hambare publice, strîngi rezerve menite să preîntâmpine o iarnă a spiritului”. Directoarea Faina Tlehuci mereu s-a îngrijit de pregătirea „hambarului” pentru mii de spirite tinere, care au studiat la instituția de învățămînt superior din Bălți. Dumneaei și-a canalizat toate eforturile spre a nu permite „iernii” să se instaleze în sufletele cititorilor, știind să adune cu asiduitate o impunătoare colecție de carte științifică, didactică, beletristică, de publicații periodice cu grad sporit de utilitate.

Autor a peste 70 de lucrări în domeniu, Directoarea, Faina Tlehuci a participat la numeroase conferințe și simpozioane științifice naționale și internaționale. Lucrînd o viață întreagă cu multă dăruire, și-a construit o frumoasă carieră profesională, cu merite incontestabile. Faina Tlehuci e prezentă alături de alte 665 de personalități notorii în *Enciclopedia Femei din Moldova* (Chișinău: Museum, 1999); în *Calendarul Național – 2003*; despre activitatea ei prodigioasă au fost scrise multe articole în ziarele și revistele *Făclia*, *Pedagogul*, *Magazin Bibliologic*, *Confluente Bibliologice*, *Gazeta bibliotecarului*, *Accent Provincial*, *Vocea Bălțiului*, în documentele consacrate istoriei culturii naționale, Universității și Bibliotecii Științifice din Bălți.

Om Emerit al Culturii, Eminent al Învățămîntului Public din R.S.S.M., Eminent al Culturii din U.R.S.S., decorată, în 1995, cu medalia „Meritul Civic”, Faina Tlehuci este un nume care va scăpa de uitare atîta timp cît va exista Biblioteca pe care a ctitorit-o, cărțile pe care le-a mîngîiat cu mîinile și sufletul.

НАШИ ПРЕДШЕСТВЕННИЦЫ: У ИСТОКОВ БИБЛИОТЕЧНОГО ДЕЛА В БЭЛЦЬ

Our predecessors at the librarianship source in Balti

Марина ШУЛЬМАН

*Беда наша в том, что мы взяли привычку путать
обстоятельства с людьми
(Из рассказа Уильяма Фолкнера „Высокие люди”)*

Abstract: *This article is comparison of the fates, characters and professional capacities of two moldovan`s outstanding librarians. Mrs. Basea Elik worked as a librarian in President`s Masarik`s Private Library in Czechoslovakia. Then she was the chief librarian of Children Library in Baltisy. Mrs. Faina Tlehuch was the first chief librarian of Scientific University Library in Baltisy. They both were leaders and friends for their staff and collaborators, who remember their psychological strength, personal charm and excellent professionalism. Mrs. Basea Elik`s and Faina Tlehuch`s activity were a superlative chapter in the library history in Baltisy.*

По воле случая в нашем доме напротив университета жили две выдающиеся женщины. Каждая из них была в свое время директором библиотеки в нашем городе.

Поле деятельности Баси Иделевны Элик и Фаины Аркадьевны Тлехуч была работа в библиотеке. Они никогда не думали, что это занятие для „серых мышек”. Обе женщины полагали, что у них „интеллигентная профессия”, требовавшая наличия общей культуры, многих и разнообразных познаний, а также владения навыками практической работы. В 21 веке изменилось отношение к интеллигентности и интеллигентам, а также подверглись пересмотру источники информации. Если бы любой из этих глубокоуважаемых женщин пришлось возглавлять работу коллектива библиотеки в наши

Faina Tlehuci

дни, перед ними выросли бы проблемы, с которыми госпоже Элик и госпоже Тлехуч не пришлось столкнуться в силу того, что само время, когда им выпало жить и трудиться, было иным.

Сказанное выше не означает, что у них не было трудностей. На их долю выпали гибель близких людей и необходимость адаптации к кардинально изменившейся социальной реальности, материальная небеспеченность и тяжелая болезнь, непростые переговоры с начальством и психологические проблемы, связанные с руководством женским по преимуществу коллективом.

Обе женщины были еврейками и никогда не скрывали своей принадлежности к этой нации. Общаясь с ними, я ясно чувствовала, что катастрофа европейского еврейства не обошла стороной ни Басю Иделевну Элик ни Фаину Аркадьевну Тлехуч. Её рассказ о гибели отца явился для меня истинным потрясением. Уважала Фаина Аркадьевна и еврейскую культуру. Её муж знал иврит и преподавал его желающим во времена, когда это могло вызвать недовольство высокого начальства.

Бася Иделевна Элик, окончившая университет в Чехословакии и работавшая в частной библиотеке Масарика, была одной из самых культурных европейски образованных людей, с которыми судьба подарила мне встречу. Наделенная редкой красотой, острым умом и чарующим обаянием, она после возвращения в Молдову была первым директором детской городской библиотеки в нашем городе 20 лет (1947-1967). Муж её, Авраам Эммануилович Элик, был известен в Бэлць как хирург с золотыми руками и решительным характером. Мать когда-то спасенного им младенца, Валентина Николаевна Шишкина, работавшая в библиотеке университета, навсегда сохранила в душе благодарность по отношению к доктору Элику.

У обеих женщин были своеобразные и совершенно разные характеры. Басе Иделевне были свойственны женственное изящество, проницательность и умение четко организовать работу. Она замечательно умела слушать, обладала безупречным вкусом и тонким чувством юмора, любила музыку и литературу, знала языки. Даже в глубокой старости Бася Иделевна отличалась любопытством, живостью восприятия, проявляла неподдельный интерес и доброжелательность по отношению к людям. Общение с ней обогащало и доставляло истинное удовольствие.

Фаина Аркадьевна, первый директор университетской библиотеки в Бэлць, была человеком вспыльчивым и в то же время отходчивым, обладала целеустремленностью, сильной волей и жизнестойкостью. Ей были свойственны доброта и дипломатичность. Все новое Фаине Аркадьевне хотелось „попробовать на вкус” и закрепить за коллективом нашей библиотеки звание команды новаторов, находящихся в вечном

поиске методов эффективной работы. Она понимала шутку, любила неформальное общение, часто проявляла сердечность и неподдельную веселость, умела ценить и уважать чужие знания и стремилась использовать их во благо общему делу.

Начав работать под руководством Баси Иделевны Элик, Фаина Аркадьевна Тлехуч приобщилась к европейской традиции ведения библиотечной работы, а также восприняла её стремление творчески осваивать опыт, совершенствуя и поверяя практикой любую идею. Общей была для них и установка на то, что снижать уровень диалога библиотечарь – читатель даже в связи с падением уровня читательской аудитории непозволительно. Читателя надо уважать, пестовать и растить, поощряя не-поддельный интерес, и неустанно борясь с непониманием и косностью.

Несомненно, Фаина Аркадьевна Тлехуч также, как и Бася Иделевна были лидерами по природе, обаятельными и жесткими в одно и то же время. Тогда никто не употреблял определения „бизнес - леди”, никто их так не называл при жизни, но я не сомневаюсь в том, что любое, затеянное ими дело было бы „на мази” Просто они выбрали для себя именно библиотечную специальность, были всей душой преданны своему делу, вкладывая в него энергию, изобретательность и недюжинный ум. Причем Фаине Аркадьевне было свойственно стремление контролировать все процессы, от начала и до конца, а Бася Иделевна большее значение придавала общей организации работы и подбору сотрудников, которых можно было бы считать людьми порядочными, единомышленниками.

Мы смотрим на представителей ушедшего поколения библиотечарей уже из другого 21 века. У менеджеров нового поколения, превосходящих предшественников в сфере информационной культуры, есть искушение считать себя лучшими во всем. Между тем, в наше время часто путают силу и агрессию, авторитет и энергичное лоббирование собственных интересов, желание добраться до большой зарплаты с целеустремленностью.

Эпиграф из рассказа Фолкнера, создателя могучих характеров, свидетельствует о том, что люди ошибаются не в первый раз. В двадцатом веке многим приходилось выживать в ужасных условиях и бороться с неблагоприятными обстоятельствами. Катастрофический век часто порождает личностей крупных, творческих и трудоспособных. Их влекли идеи, на окружающих воздействовал масштаб их личности, волевые качества, умение внушить доверие. Знакомство с Басей Иде-

IN MEMORIAM

левой Элик значительно повлияло на мой жизненный путь, а также на выбор профессии. Общение с Фаиной Аркадьевной меня многому научило. В памяти осталось ощущение встречи с замечательными профессионалами и индивидуальностями яркими, незаурядными.

Отличные профессиональные качества, острое критическое чутье, а также требовательность к себе и к подчиненным, позволили обеим женщинам выработать стратегию и тактику работы вверенных им коллективов. Бася Иделевна Элик и Фаина Аркадьевна Тлехуч, успешно ответили на вызовы времени, оставили по себе добрую память и предоставили нам, их потомкам, возможность вновь и вновь обращаться к их опыту работы как к некоему эталону.

SERVICII DE CALITATE ȘI ORIENTAREA CĂTRE CLIENT – NOȚIUNE TEORETICĂ, SAU REALITATE?

***Quality services and customer orientation –
theoretical notion or reality?***

Rodica BÎRÎIAC

Abstract: *To develop a successful organization it is necessary to be oriented to the client. The result of service in the library is library service, which aims to meet the information or moral needs of its users. Usually the user appreciates the service quality comparing its expectations with gained experience in using the service.*

Encouraging and facilitating change in the libraries assumes the acceptance of new ideas and concepts, taking over some new skills, qualifications and giving up outdated techniques and models and changing the traditional patterns of behavior.

Trăim într-un timp al schimbărilor, un mileniu care aduce noi cerințe educaționale. Acestea impun și noi metode, altele decât cele folosite pînă acum.

Vechiul și noul sînt două tendințe care se opun și din confruntarea lor se naște esența.

Bibliotecile nu mai reprezintă astăzi doar structuri de conservare și utilizare a rezultatelor creației umane, ele sunt structuri de relație cu utilizatorii lor, structuri deschise, flexibile. O

serie de modificări în organizarea funcțiilor și serviciilor lor provin din faptul că acestea au încetat de mult să mai fie singura sursă importantă de informație. Pentru a-și păstra poziția pe piața informațională, bibliotecile trebuie să-și îmbunătățească în permanență oferta de servicii și produse pe care le pun la dispoziția utilizatorilor, să-și întărească rolul de furnizor de informații pe care îl au la nivelul societății.[4, p.20]

Într-o epocă a globalizării, factorii de decizie ai acestor structuri au realizat că

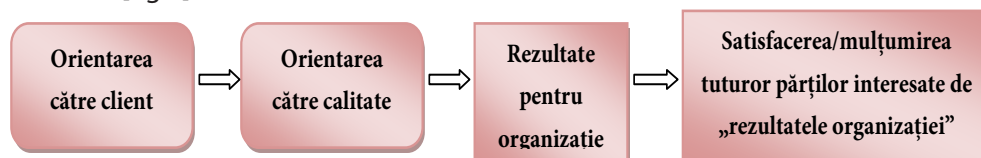

OPORTUNITĂȚI MODERNE

este nevoie de reevaluări și readaptări, transformări la nivelul tuturor activităților care se desfășoară în cadrul lor, că este necesară o re poziționare a lor în cadrul societății, o regîndire și o dezvoltare continuă a rolului și funcției specialiștilor în informare. Bibliotecile au nevoie de o cultură colectivă deschisă pentru schimbare, o cultură în care învățarea și creativitatea sînt apreciate și căutate și în care formarea noilor abilități și competențe este un proces permanent.

Beneficiind de o vastă experiență în satisfacerea nevoilor de informare ale utilizatorilor prin permanenta adaptare în timp a produselor informaționale și prin implicarea utilizatorilor și colaborarea cu ei în multe activități, bibliotecile își pot găsi cu ușurință locul în noua economie *bazată pe servicii și pe orientarea spre clienți*.

O organizație are succes în măsura în care reușește să-și dezvolte relații foarte bune cu clienții. O organizație are foarte bune relații cu clienții, dacă le oferă produse/ servicii la calitatea cerută și așteptată. O organizație are succes în măsura în care are capacitatea și abilitatea de a oferi acel nivel de calitate care să aducă satisfacții clientului.[fig.1]

Conform celor menționate, o organizație **pentru a se dezvolta (pentru a avea succes), este necesar sa fie orientată către client. Orientarea către client este strict condiționată de "gradul de mulțumire" a "celorlalte părți interesate de organizație"**[2, p.3 4]:

- **este condiționată de intensitatea competiției pe piața specifică** (preocuparea pentru managementul calității apare în mod real numai în organizațiile care activează pe piețe intens concurențiale);
- **este determinată de măsura în care părțile interesate (altele decît clienții) sunt satisfăcute / mulțumite de rezultatele organizației** (părțile interesate permit continuarea existenței organizației);
- **crește ca intensitate și determină obținerea rezultatelor (succesul), dacă organizația investește în competența sa generală (uman, tehnic și tehnologic).**

Dar să ne clarificăm mai întii ce semnifică fiecare din noțiunile enumerate mai sus. Într-o definiție foarte generală din **Dicționarul explicativ al limbii române DEX on-line** se afirmă: "**Serviciu** are sensul": 1. Acțiunea de a servi; munca prestată în folosul sau în interesul cuiva, și sensul; 2. Ocupație pe care o are cineva în calitate de salariat; slujbă".

Potrivit **Asociației Americane**, serviciile reprezintă: "activități, beneficii sau utilități care sunt oferite pe piață sau prestate în asociere cu vînzarea unui bun material"[3, p. 26].

Deosebit de concisă se dovedește definiția dată de **L.L. Berry**, pentru care "serviciul este o activitate, un efort, o performanță"[4, p.12].

Conform definiției date de **P. Kotler**, "serviciul reprezintă orice activitate sau avantaj pe care o parte îl oferă alteia și care are în esență un caracter intangibil, neavînd drept rezultat transferul proprietății asupra vreunui lucru"[2, p. 27].

Cele mai multe definiții întîlnite în literatura de specialitate pun accentul pe faptul că serviciile sînt „activități al căror rezultat este nematerial și nestocabil”, nu se concretizează în produse cu existență de sine stătătoare.

Conform aceluiași **Dicționar explicativ al limbii române DEX on-line** noțiunea **Calitate** este definită ca "totalitatea însușirilor și laturilor esențiale în virtutea cărora un lucru este ceea ce este, deosebindu-se de celelalte lucruri. Însușire (bună sau rea), fel de a fi (bun sau rău)."[1]

Există numeroase definiții ale termenului **calitate**, care exprimă un înțeles diferit pentru domenii diferite, formulate de experți diferiți în calitate. Totuși variantele de definiții acceptate mai frecvent sînt următoarele:

"corespunzător pentru utilizare" (Cf. J.M.Juran) [2, p. 22]

"conformitate cu cerințele" (Crosby) [3, p. 17]

Definiția "corespunzător pentru utilizare" este cea mai cuprinzătoare și mai conceptuală în natură. Această definiție accentuează necesitățile clienților și se focalizează pe utilizarea produsului, respectiv asigurarea serviciului prestat.

Calitatea este, prin urmare, o problemă de grad (valoare relativă). Ca urmare, problema centrală a calității este: cît de exact acest set de caracteristici inerente este conform cu acest set de cerințe? Pe scurt, calitatea a ceva depinde de un set de caracteristici inerente și de un set de cerințe și pe cît de exact cele dintîi sînt conforme cu cele din urmă.

Nu există un consens general asupra caracteristicilor calității serviciilor. Christian Grönroos (1984) distinge două dimensiuni ale calității serviciilor, care sînt percepute și evaluate de către clienți: calitatea *tehnică* și calitatea *funcțională*. [8]

Calitatea tehnică a serviciului se concentrează pe ceea ce este furnizat de organizația prestatoare de servicii ca rezultat tehnic al procesului de prestare. *Calitatea funcțională* se concentrează pe *modul* în care este furnizat serviciul. Grönroos sugerează că atributul de calitate funcțională este mai important decît calitatea tehnică în multe piețe de produse, motivul fiind faptul că competența tehnică este un factor de calificare pentru nivelul de intrare spre a fi furnizor de servicii în aceste piețe. Modelul propus de Grönroos aparține așa-numitei "școli nordice" asupra calității serviciilor.

Esența strategiei serviciului o reprezintă calitatea acestuia. Rolul decisiv al calității serviciului este reprezentat de elementele ei esențiale: corectitudine în prestarea serviciului, promptitudine, politețe și amabilitatea față de consumatori.

Cu toată eterogenitatea și dificultatea aprecierii lor, s-au identificat următoarele caracteristici prin care poate fi definită calitatea serviciilor de bibliotecă [2, p. 87]:

OPORTUNITĂȚI MODERNE

- prestarea cât mai corectă a serviciului prin onorarea promisiunilor și executarea lui în cele mai bune condiții (prestarea serviciului la timp, respectarea cerințelor de informare ale utilizatorului);
- manifestarea unei responsabilități din partea bibliotecii/biblioteca- rului, exprimată prin receptivitate și dorință de a răspunde la solicitările utilizatorului (oferirea cu promptitudine a informațiilor, a documentelor solicitate, răspuns la un apel telefonic al utilizatorului);
- competență asigurată prin utilizarea unor cunoștințe de specialitate și a unui personal calificat în prestarea serviciului;
- accesibilitatea serviciului exprimată prin ușurința contactării bibliotecii (mijloace de transport, locuri de parcare, distanță, orar de funcționare, timpul de așteptare pentru prestarea serviciului);
- amabilitatea personalului caracterizată prin politețe, respect, con- siderație;
- comunicațiile prin care se asigură informarea utilizatorului prin fo- losirea unui limbaj adecvat, adaptat diferiților utilizatori (explicația conținutului serviciului, a tarifului, convingerea utilizatorului că ser- viciul îl va satisface);
- credibilitatea asigurată, de regulă, de numele și reputația bibliotecii, trăsăturile specifice bibliotecarilor și gradul de apropiere între bib- liotecar și utilizator în timpul prestării serviciului;
- siguranța, care presupune lipsa oricărui pericol, risc, îndoieli în privința prestării serviciului (siguranță fizică, confidențialitate);
- înțelegerea nevoilor utilizatorilor, care presupune atît personalizarea nevoilor, cât și personalizarea relațiilor;
- elementele tangibile care trebuie să fie cât mai atractive: săli de lectură cât mai confortabile, personal cât mai dornic de prestare a serviciilor, aparatură cât mai modernă.

Acestea fiind spuse apelînd la latura normativă, art. 12 din **“Codul Etic al bibliotecarului din Republica Moldova”**, spune că *“În funcție de sarcinile și posibilitățile instituției, bibliotecarul garantează nivelul serviciilor pentru toți beneficiarii bibliotecii, amplificînd accesibilitatea, eficacitatea și diversitatea lor...”*, iar aceasta este o obligație morală și profesională a bibliotecarului.

De obicei, utilizatorul apreciază calitatea serviciului comparînd așteptările sale cu experiența cîștigată în utilizarea serviciului respectiv. Rezultatul comparației poate fi prezentat schematic astfel (fig. 2):

Rezultatul deservirii în biblioteci este serviciul de bibliotecă, care are drept scop satisfacerea necesităților informaționale sau morale ale utilizatorilor acesteia. Dacă comparăm cererea de informare a beneficiarilor cu serviciul de bibliotecă, putem depista faptul că un șir de elemente ale cererii de informare își găsesc reflectare în serviciul oferit de bibliotecă (în cazul în care beneficiarul înțelege exact ce dorește el să primească). În cazul în care cererea nu coincide cu necesitatea reală de informare a utilizatorului, obiectul cererii nu în toate cazurile devine obiectul serviciului. Sarcina bibliotecarului este să ofere consiliere utilizatorului și să satisfacă operativ și complet necesitățile utilizatorului.

Soluția în problema măsurării calității serviciilor o constituie determinarea modului în care utilizatorul o evaluează. P. Kotler identifică zece factori determinanți ai percepției calității unui serviciu valabili și în cazul bibliotecii [2, p. 67]:

- ▶ *Accesibilitate*: serviciul este accesibil și oferit la timp?
- ▶ *Credibilitate*: instituția este credibilă și de încredere?
- ▶ *Cunoaștere*: instituția înțelege cu adevărat nevoile utilizatorilor?
- ▶ *Încredere*: serviciul este demn de încredere și consistent?
- ▶ *Siguranță*: serviciul este sigur?
- ▶ *Competență*: personalul este competent, avînd cunoștințe pentru a presta un serviciu de calitate?
- ▶ *Comunicare*: cît de bine a explicat instituția serviciul?
- ▶ *Amabilitate*: personalul este amabil, politicos, atent la dorințele utilizatorului?
- ▶ *Sensibilitate*: personalul este dornic și operativ în prestarea serviciului?
- ▶ *Concretețe*: aspecte fizice: personalul, ambianța și alte atribute reflectă o calitate ridicată?

Serviciile de calitate, orientate spre client, sînt prerogative de bază ale managementului oricărei instituții bibliotecare la etapa actuală. Din aceste considerente Biblioteca Centrală a USM, în perioada 2010 - 2011, a realizat un studiu sociologic cu genericul "**Dacă ați fi bibliotecar, ce ați schimba în serviciile bibliotecii?**", cu scopul de-a studia calitatea serviciilor prestate de către aceasta, precum și a depista căile de ameliorare a situației existente. Volumul eșantionului de (844 de respondenți, constituiți din studenții anului 1 și 2, secția zi ai USM-ului) a fost calculat după o metodă specială de către specialiștii catedrei Sociologie din cadrul Facultății Sociologie și Asistență Socială. Astfel la sondaj au participat 26 persoane de la *Fac. Biologie și Pedologie*, 23 de la *Fac. Chimie și Tehnologie Chimică*, 177 de la *Fac. Drept*, 49 de la *Fac. Fizică și Inginerie*, 58 de la *Fac. Istorie și Filosofie*, 52 de la *Fac. Jurnalism și Științe ale Comunicării*, 63 de la *Fac. Limbi și Literaturi Străine*, 36 de la *Fac. Litere*, 105 de la *Fac. Matematică și Informatică*, 57 de la *Fac. Psihologie și Științe ale Educației*, 88 de la *Fac. Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative*, 40 de la *Fac. Sociologie și Asistență Socială* și 70 de la *Fac. Științe Economice*.

Întrebați fiind **În ce măsura sunteți satisfăcuți de serviciile bibliotecii? 79, 3%** au răspuns că sînt *satisfăcuți parțial* de serviciile BCU, **11, 8%** sînt *satisfăcuți pe deplin*, iar **8, 9 %** sînt *nesatisfăcuți* de serviciile noastre. Aceste rezultate ne fac să concluzionăm că este loc de mai bine, iar lucru pe care-l realizăm trebuie îmbunătățit și performat.

O altă întrebare a fost: **În cazul în care sînteți nesatisfăcuți de serviciile bibliotecii, care ar fi cauzele? 75, 7%** au răspuns că una din cauze este *fondul sărac*, fapt care explică motivul nefrecventării bibliotecii. Numai o bibliotecă bine dotată cu informație de orice gen va putea răspunde pe deplin necesităților de informare a utilizatorilor săi, în a cui serviciu se află; **23, 3%** au optat pentru *aparatură informativă prost organizată*, **17, 9%** pentru *incompetența colaboratorilor*, și **8, 2%** pentru opțiunea că *nu deține abilități de căutare a informației*, ceea ce ne face să concluzionăm că insatisfacția utilizatorilor ține mai mult de calitatea tehnică a serviciilor, decît de calitatea funcțională, deși și aici avem nu mai puțin de lucru...

La întrebarea **Care, după părerea dumneavoastră, sunt factorii ce diminuează frecventarea bibliotecii? 27,5 %** au răspuns că *Internetul* este una din cauzele principale, ceea ce ne face să afirmăm cert că studenții optează pentru informații rapide și comode, **23,2%** au răspuns că *Fondul sărac și învechit*, **7,3 %** au răspuns că *Bibliotecarii (incompetența/atitudinea negativă)* este unul din factori, de unde putem concluziona la fel că insatisfacția utilizatorilor ține mai mult de calitatea tehnică a serviciilor, decît de calitatea funcțională, dar care nu e o scuză pentru cei **7%** de utilizatori nemulțumiți de atitudinea bibliotecarilor.

În concluziile studiului, putem evidenția un anumit grad al dezinteresului beneficiarilor față de serviciile oferite de către Biblioteca Centrală a USM. Acest dezinteres se manifestă mai vădit în condițiile în care beneficiarii manifestă o cunoaștere insuficientă a resurselor și serviciilor bibliotecii, precum și a lipsei unor competențe de căutare și regăsire a informației. În acest sens s-au întreprins un șir de activități de informare și formare a Culturii Informaționale a utilizatorilor, activități desfășurate la toate facultățile universității, în perioada octombrie - noiembrie 2011, cu genericul **„Zilele Bibliotecii Centrale Universitare”**.

La fel, în concluziile studiului, s-a conturat și problema relației bibliotecar-utilizator, pe care am încercat s-o ameliorăm prin includerea în programul de instruire a personalului a trainingului cu genericul **„Aspecte psihologice, etice și deontologice în relația bibliotecar-utilizator”**, desfășurat în iulie 2010. Același scop s-a urmărit și în cadrul mesei rotunde: **„Bibliotecarul între profesie, vocație și educație”**.

Încurajarea și facilitarea schimbării în bibliotecă presupune acceptarea unor idei și concepte noi, deprinderea unor calificări și competențe noi, renunțarea la tehnici și modele învechite și modificarea tiparelor de comportament tradiționale. R. Stuart și B. Moran percep bibliotecile ca un sistem deschis care, primind informații din exterior, le transformă și le pune la dispoziția mediului social în care funcționează.[11] În bibliotecă, accentul cel mai important în ceea ce privește

schimbarea ar trebui pus la nivelul proceselor de comunicare, participare și învățare, deoarece astfel se poate crea o *cultură continuă* a inovării în aceste organizații.

Referințe bibliografice:

1. CETINĂ, Iuliana, Nora MIHAI și Mihai ORZAN. *Servicii de marketing în sectorul serviciilor*. In: *Revista de Marketing Online*, 1(3). [citată 20. 06 2012]. Disponibil: <http://www.edumark.ase.ro/RePEc/rmko/3/8.pdf>
2. *Dicționarul explicativ al limbii române DEX* [online]. [Accesat 21. 06 2012]. Disponibil: <http://dexonline.ro/>
3. KOTLER, Philip. *Principiile marketingului*. București : Teora, 1998. 135 p.
4. LOGHIN, Octavian. *Orientarea către calitate - consecința a orientării către client a organizației* [online]. Premier Management, 08 martie 2000 [citată 20. 06 2012]. Disponibil: <http://www.premier-management.ro/articol18.html>
5. NEUBAUER, Wolfram. *Marketingul în bibliotecă*. București : Kriterion, 1998. 254 p.
6. OLTEANU, V., CETINĂ, I. *Marketingul serviciilor*. București : Marketer - Expert, 1994. 326 p.
7. PORUMBEANU, Octavia-Luciana. *Despre schimbare la nivelul bibliotecilor în era globalizării*. In: *Studii de biblioteconomie și știința informării*, 2006, 9/2005, 10/2006, pp. 97-102
8. PURCĂREA, A. *Marketing*. București : Printech, 1999. 129 p.
9. SALAUN, Jean Michel. *Adaptons le marketing aux logiques documentaires*. In: *Documentaliste. Science de l'information*, 1966, 33(2), 112 p.
10. ДЕВДАРАИДЗЕ, Е. А. *Проблемы эффективности библиотечного обслуживания* [online] [Accesat 20.06 2012]. Disponibil: [http:// lib.omgtu.ru/Data/Pages/349/Devdaraidze.doc](http://lib.omgtu.ru/Data/Pages/349/Devdaraidze.doc)
11. ПОЛЛ Р., БОКХОПСТ П. *Измерение качества работы. Международное руководство по измерению эффективности работы университетских и других научных библиотек*. М., 2001. 152 p.

EMINESCU. DE LA MUZICA POEZIEI LA POEZIA MUZICII

Eminescu. From music poetry to poetry music

Elena ȚURCAN

Abstract: *Eminescu was an unknown professional musician and a passionate folklorist and music critic, especially an authentic interpreter of folk art. Starting from „the poetry of music” of Eminescu’s soul, we will find easier his „music poetry”, song with of longing lyricism and dramatic balad, with the rhythm of folk dance and color of traditional tool.*

Am început a cunoaște opera geniului prin cîntec de la profesoarea mea de limbă și literatură, Alexandra Prisacaru, care avînd școala la români, ne fredona mereu romănțe pe versuri de Eminescu...

Mare admirator al muzicii, Mihai Eminescu și-a descris singur capacitățile sale muzicale într-o scrisoare către V. Micle „ Muzica întotdeauna mă predispune spre o visare creatoare. Dar compozițiile lui Chopin m-au transformat cu desăvîrșire. Credeam la un moment dat că plutesc în sferile divine ale nemuririi dumnezeiești. Era beția inteligenței care subjugă sufletul, îndemnîndu-l să armonizeze întreaga mea ființă. Numai pianul tău, minunata perlare a degetelor albe, dădeau această realizare. Clarul de lună în noaptea aceea sfîntă imi producea satisfacții pe care nu le-am avut niciodată în blestemata mea viață. Regret amarnic că n-am învățat muzica, căci din copilărie mama care avea un glas fermecător, întrecîndu-se cu tata care cînta ca un adevărat artist din flaut, descoperise în mine o ureche remarcabilă de muzician. Ascultînd *Nocturnele*, m-am convins că Chopin ar fi scris poezii tot atît de geniale ca aceste compoziții. Nu poți fi mare compozitor, dacă nu posezi amîndouă însușirile.” Nu ar fi putut nici El să scrie așa poezie, dacă nu cunoștea muzica universului.

Eminescu stăpînea tehnica muzicală, dispunînd de însușiri naturale surprinzătoare în arta sunetelor (auz absolut, memorie muzicală excepțională).

Îl găsim mai întîi în perioada plecării la Cernăuți, colindînd din sat în sat cu trupa de teatru, adunînd folclor din popor, așa cum culegătorii și-au dat seama că patrimoniul spiritual oral al neamului constituie o avere inestimată ce nu trebuia

să se risipească. Contemporanii au afirmat că Eminescu totuși nu a încercat să-și publice culegerile de folclor, preferînd să topească în propria sa creațiune literară, comoara populară notată cu migală, perseverență și har.

Eminescu a fost un necunoscut muzician profesionist și un pasionat folclorist și critic muzical, dar mai ales, un interpret autentic al artei populare, avea un repertoriu pe care îl stîmă și cînta cînd avea dorință, posibilitățile de înregistrare a vocii au apărut doar la cîțiva ani. După spusele contemporanilor, dacă existau mai devreme, am fi avut vocea celebră a poetului. Pornind de la „poezia muzicii” din sufletul lui Eminescu, vom regăsi mai ușor „muzica poeziei” sale, cu lirismul cîntecului de dor și dramatismul baladei, cu ritmul jocului popular și culoarea instrumentului tradițional.

Poezia eminesciană este o „artă a auzului” mai mult decît una a văzului, căci la Eminescu rima este mai mult decît un simplu instrument: „efecte mari scoate muzica din sufletul lui Eminescu în rimă”. Murmurul vocalelor latine, sunetul buciului, cîntecul greierului și al izvorului, glasul frunzișului sînt astfel, numai sunete izolate și oarecum simbolice ale unei armonii mai ample, a muzicii lumii...” În poemul „Călin”, în care poetul aude un amplu registru de orgă, „farmecul rezultă tocmai din amestecul și chiar contopirea sunetelor (glasuri, strune) cu zgomotele (furtuna), întocmai ca la instrumentele muzicale preferate de Eminescu. „Muzica sferelor răsună pînă tîrziu în poezia eminesciană, dar în momentul în care modelul platonician e abandonat, armonia muzicală a lumilor își pierde sensul pitagoreic. Cîntecul lumilor devine, în *Glossă*, cîntecul înșelător al lumii, cîntec de sirenă, aducător de moarte”. Pînă și ființa cea mai iubită a eului liric eminescian, femeia, compare uneori ca o notă rătăcită din muzica sferelor, cîntare întrupată; așadar, în orice ipostază, femeia e și ea o „voce prin care se vestește armonia divină a universului”(L. Olaru Nenati). Acest halou de descîntec al cîntecului-poem *Rugăciune* în care Maria, „miraculoasa imagine mitică a feminității ce răscumpără păcatul Evei”, cumulînd funcțiile de „pururea fecioră”, de mamă divină și de „goethean etern feminin”, este pentru Eminescu un mit central, simetric și compensativ celui al „demonului”. Ca atare, *Rugăciunea* eminesciană e văzută a fi mai mult decît o rugăciune, un descîntec de coborîre, precum cel al Cătălinei din *Lucefărul*.

„Cobori în jos Lucefăr blînd, Alunecînd pe-o rază, Pătrunde-mi inimă și în gînd, Și viața-mi luminează”. Este ruga poetului de a începe a trăi din inimă și nu din minte, care ne dă posibilitatea de iluminare spirituală, raza divină ne oferă această șansă.

În poemul *Lucefărul* Eminescu vede un grandios simfonic a cărui uvertură este compusă din cele 7 strofe de la început, care „așază măiestrit temele și te prinde în ritmul întregului” la fel ca și în „Călin”. Avem aceleași cunoștințe divine ale realității, 7 note muzicale sînt cunoscute în Univers, 7 culori trăiesc în Nemurire, 7 centre de energie are Omul. În *Lucefărul* găsim paralela de nemurire și moarte,

FILMUL COLECȚIEI

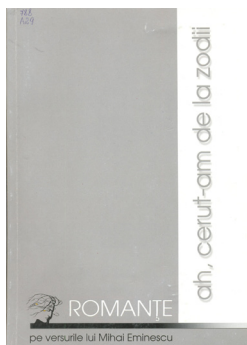
pentru un sărut Luceafărul (Divinul) este gata să coboare, el se jertvește, trăiește iubirea total și necondiționat, pe când Cătălina (Omul) mereu pune condiții, deși are în mediu 65-70 de ani de trai. Însemnătatea reactivului erotic, este asimilat cu cel muzical, în concentrarea puterii de cunoaștere a poetului asupra propriei ființe, căci „prin trăirea dulcelui, acest reactiv îl face să atingă un plan de adâncă armonie lăuntrică, în a cărei rădăcină se topesc contrastele și contradicțiile. Poetul se descrie personal - a ales singurătatea. Nimeni nu poate determina momentul de naștere și tot singur omul va trebui să treacă în nemurire, nimeni și nimic (avere, putere socială, prieteni) nu te poate ajuta. *Pe lângă plopii fără soț...* Anume suferința îl face să înțeleagă multe lucruri sau realitatea divină. Sărac lipit pământul, neînțeles, socotit nebun în societate, Eminescu reapare geniu cu bogăția sa totală spirituală, ce rămâne aceeași și peste 160 de ani, pentru că poetul trăiește clipa (timpul devine întregul, nu este trecut și nici viitor), doar prezentul.

Eminescu manifestă o mare admirație față de muzica clasică și mărturie e referirea la piesa „La danse macabre” în „Visul unei nopți de iarnă”, ca dovadă a cunoașterii lui Saint-Saens, la „Norma” și la „Somnambula” de Belini punând preferințele sale în seama eroului din romanul „Geniu pustiu”, alături de Pablo de Sarasate și pentru Palestrina în „Sărmanul Dionis”.

Beethoven este invocat în „Archaeus”, geniul muzical este reprezentantul marelui artă și dincolo de anume infirmități fizice. Acesta este cazul lui Beethoven, care după ce își pierde auzul, compune „Fidelio”, una din capodoperele sale.

Taina farmecului dureros ce impregnează poezia eminesciană se produce la Eminescu „cu prilegul muzicii” – *Scrisoarea III* – în care viitura căilor și zgomotul armelor de luptă sugerează instrumentele orchestrate special ca un compozitor ce stăpânește știința efectelor sonore și a armonizării. Găsim apropierea dintre Eminescu și Wagner manifestată în „Odă” (în metru antic) în care se evocă apariția zeului Wuotan ca în „Amurgul zeilor” a lui Wagner.

„Mai am un singur dor,/ În liniștea serii, /Să mă lăsați să mor/ La marginea mării./ Și nime în urma mea,/ Nu-mi plîngă la creștet...” Din vechime a fost cunoscut un concept referitor la ideea că de unde venim acolo ne întoarcem. Astfel, omul poartă în adîncul ființei sale tezaurul perfecțiunii, ordinii, armoniei, proporției și simetriei divine. M. Eminescu cuprinde toate aceste capacități.

Oficiul Documente Muzicale dispune de culegerile adunate de Serghei Pojar „La steaua”, Chișinău, editura Literatura artistică din 1989 și „Ah, cerutam de la zodii”, editura Princeps, din 2001 : romanze pe versuri de M. Eminescu. „Astfel, spune autorul „ori de câte ori te apropii de poezia Lui, ea emană armonii muzicale, care vin fără să le forțezi, El s-a apropiat de natură, învățînd nu numai s-o înțeleagă, ci și s-o asculte”.

În diferite perioade ale receptării, eminescologii au constatat, în deplin consens, că enigma fascinației eminesciene stă în muzicalitatea de fond a creației sale lirice.

Disponem de „Lieduri pe versuri de M. Eminescu” de Nicolae Bretan, editura Octopodium, București, ediție bilingvă română-engleză, din 1993. Baritonul său poate fi înțeles doar prin trăirea creațiilor sale muzicale. Tot ceea ce a creat este impregnat de o măiestrie de înaltă calitate, de o grijă aproape părintească pentru sănătatea și puritatea de comunicare a vocii umane, și – ca aspect suprem, probabil – o profundă conștiință a naturii și misiunii poeziei și cîntecului...în mod deosebit atunci cînd poezia este generată de necesitatea de a celebra marile ritualuri ale existenței umane : nașterea, iubirea, maternitatea, bătrînețea, neființa și nemurirea.

Lucrarea lui Emil Gavriș „Cînd amintirile...” pentru voce și pian, editura Muzicală, București, 1984 susține că poezia mare, poezia autentică s-a născut în leagănul cîntecului. Înainte de a spune versurile, omul de la începuturile culturii și ale civilizației, le-a cîntat. Poezia și muzica erau totuna. Ulterior, poezia s-a despărțit de cîntec, dar mereu a tins să păstreze în structura ei ceva din farmecul muzicii.

Printre compozitorii contemporani îl avem în bibliotecă pe Pavel Anton cu „Te caut, iubire”/romanze/ ; „Povestea lăcrămioarelor” – Veronica Micle și „La steaua” M. Eminescu; „Sărut lacrima ta” : romanze; „Mînat de credință și dor” Chișinău, 2002, 2005-2006. Dincolo de fiecare vers, totdeauna rămîne ceva nelămurit, inexplicabil, care este completat de fantezia melodiei. În acest dialog interpretul se adresează interlocutorului și sieși. El e în postură de dublă dimensiune a intimității sale și

a lumii și aceleași versuri și melodii îi reușesc pentru a se adînci în propriile simțăminte pe care le deschide tuturor.

FILMUL COLECȚIEI

Nu putem trece cu vederea interpretii. „Așa cum ființa lui Dumnezeu s-a topit în nemărginirea Universului, iar întreaga suferință a neamului a vibrat și mai vibrează și astăzi pe cele patru corzi ale rebele balade eminesciene, tot astfel cele două ființe, Doina și Ion, devenite legendare, s-au topit în suferințele acestui pământ, iar noi, la rîndul nostru, ne vedem și mai clar propria ființă rănită în oglinda neasămuitului lor har. Artistul nu poate inventa bucuriile, nici durerile poporului său. Aceasta au înțeles-o Doina și Ion Aldea-Teodorovici. Ei n-au inventat nimic, ei, pur și simplu, au ars în cîntecul lor” afirma G. Vieru, precum M. Eminescu a ars în poezia Sa, *Domnul cel de pasăre măiastră, Domnul cel de nemurirea noastră – cîntecul Eminescu!*

Gheorghe Sărac, interpret român, și-a alcătuit un repertoriu din romanțele pe versurile eminesciene. El „aduce omagiul unui muritor de rînd geniului nemuritor al Luceafărului” prin cele două discuri de vinil și 4 audio-casete, prezente și la noi în Oficiu, prezentînd o primă antologie. *Romanțe pe versuri de M. Eminescu : Gheorghe Sărac : Din valurile vremii, Dintre sute de catarge, Pe lîngă plopii fără soț, S-a dus amorul - 4 audio-casete.*

Discurile cuprind 21 de titluri, mici „ștampe” muzicale, concepute cu bun gust și cu respectul cuvenit versurilor; sînt delectări îndrăgite de ascultători.

Trece peste ele, nu o dată, suflul generos al cîntecului nostru popular, unda emoției pe care G. Sărac izbutește s-o împărtășească, cu sinceritate, auditorului, năzuind să dea, în interpretările sale, o și mai profundă rezonanță sufletului românesc.

„Cezara” M. Eminescu, dramatizare de Georgeta Răboj și prezentată de Roxana Sorescu este titlul unui alt disc de vinil aflat în colecția Documente Muzicale. Nuvela „Cezara” concentrează toate temele și motivele pe care tinerețea scriitorului le-a descoperit, iar maturitatea lui artistică le-a desăvîrșit.

Așadar, prin intermediul trăirii atît de profunde a voluptății muzicale, veșnic zbuțiatul poet cunoaște momente indicibile de armonie paradisiacă, deoarece „opusele sensuri dinamice ale rezistenței și abandonării, ale zgomotelor și sunetului, ale furtunii și susurului, se împacă în apele subiacente ale unui fericit echilibru intim pe care-l încearcă poetul”. Revenim la opera poetului pentru a aspira către tot ceea ce este bun, frumos, sublim, înălțător, Universal valabil, Divin, Cosmic!

Valentina Vacarciuc – 50 de ani de la naștere

În această zi de sărbătoare, când adăugați al 50-lea trandafir în cucuna anilor, colegii bibliotecari vin să Vă aducă omagiul înaltei aprecieri și să vă dorească mulți ani înaintea, sănătate deplină, tinerețe și frumusețe ăa suflet, energie neseacă, strălucire și succes în cariera de bibliotecar.

V-ați integrat benefic în echipa Bibliotecii participând la formarea unei deosebite culturi instituționale, manifestând deosebite calități de bibliotecar mediator, consultant și educator, cultivând deprinderi de cultură a informației noilor utilizatori și în calitate de bibliotecar responsabil de relațiile cu Facultățile de profil.

Doamnă Valentina, pe parcursul a circa 6 ani de activitate în Biblioteca noastră am remecat un stil al DVS inimitabil, o capacitate extraordinară de a energiza, de a insufla siguranță și încredere grație calităților pe care le dețineți: comunicabilitate, generozitate, sensibilitate.

Fire inteligentă și înțeleaptă, în tot ce faceți depuneți efort, creativitate, dragoste, dăruire, răbdare și mult tact. În orice împrejurări sînteți o doamnă elegantă, modernă, feminină și optimistă.

Cu prilejul acestui frumos jubileu Vă dorim sănătate, prosperitate, succese în activitatea profesională. Să Vă bucurați de căldura și intimitatea vieții de familie și să Vă simțiți respectată și apreciată atât de cei dragi, colegi cît și de partenerii noștri fideli - utilizatori, cărora le slujiți cu dragoste și devotament.

Cu mult respect Colegii Dumneavoastră

CONGRESUL AL XVI-LEA DE GENEALOGIE ȘI HERALDICĂ

IAȘI, 10-12 MAI 2012

The XVIth Congress of Genealogy and Heraldry

Radu MOȚOC

Abstract: *This article contains information about the XVIth Congress of Genealogy and Heraldry, hosted by the Union Museum from Iași. Within the framework of the Congress were discussed themes about scientific activity of over 23 years in the field of Heraldry and Genealogy.*

Se împlinesc 23 de ani de când s-a desfășurat primul Simpozion „Genealogie și Istorie” din care au derivat mai târziu Simpozioanele de Studii Genealogice, Congresele de Genealogie și cel de Genealogie și Heraldică. Această activitate științifică s-a datorat unor personalități cu un dezvoltat spirit de inițiativă, în frunte cu prof. dr. Ștefan S. Gorovei.

Cercetarea genealogică, după cum mărturisește chiar cel care conduce cu multă energie și fermitate această ramură a istoriei, prof. dr. Ștefan S. Gorovei, „nu mai este azi privită cu reticență, rezultatele lor găsindu-și loc și în unele reviste ale muzeelor județene. Sub o formă sau alta, genealogia și heraldica își fac un loc tot mai simțit în lucrările de masterat și în tezele de doctorat”.

Sub deviza **Recuperarea memoriei** la congrese s-au susținut comunicări consacrate unor familii precum: Brîncoveanu, Filitti, Kretzulescu, Rosetti, etc.

Pe lângă aspectul științific, **Institutul Român de Genealogie și Heraldică**

„**Sever Zotta**” se remarcă și printr-o excelentă organizare avînd la bază un Statut redactat cu foarte multă precizie, ținînd cont de toate aspectele care pot apărea în desfășurarea congreselor și în afara acestora.

„Nu toată lumea poate să întreprindă cercetări de genealogie istorică, pentru veacurile XIV-XIX, mărturisește prof. dr. Ștefan S. Gorovei în cuvîntul de deschidere la congres, dar oricine se poate ocupa de propriii săi înaintași și de propriile sale rude și înrudiri, cercetînd propria sa familie extinsă. Aceste direcții nu exclud cercetări genealogice rurale sau urbane, ale unor familii fără rol în istoria mare. Practic, orice este interesant și ideală ar fi cunoașterea unui cît mai mare număr de familii, din toate mediile sociale și indiferent de rolul istoric pe care l-au avut.”

Din cei peste 23 de ani de activitate științifică organizată în domeniul genealogiei și heraldicii trebuie amintită desfășurarea la Iași, în mai 2007, a celui de-al V-lea Colocviu Internațional de Genealogie, sub egida Academiei Internaționale de Genealogie. Acest eveniment științific dovedește prestigiul internațional de care se bucură **Institutul Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”**.

Cel de-al XVI-lea Congres Național de Genealogie și Heraldică ținut la Iași, în perioada 10-12 mai 2012, a abordat teme legate de două evenimente importante: 200 de ani de cînd Moldova a fost sfîșiată prin hotărîrile Păcii de la București și aniversarea celor 100 de ani de cînd Sever Zotta a întemeiat la Iași revista „Arhiva Genealogică”.

Cele 82 de comunicări au fost grupate în 10 secții:

- Genealogie și heraldică istorică
- Contribuții basarabene
- Biografie – prosopografie – genealogie
- Strămoșii mei
- Contribuții la o istorie a familiei Rosetti
- Familii, ramuri, personaje
- Preocupări vechi, tehnici moderne
- Familie. Biserică. Societate.
- Străini printre români, români în străinătate
- Heraldică

Printre personalitățile care au participat cu lucrări la acest congres și care au trezit un interes deosebit prin comunicările susținute se pot menționa următorii:

- Maria Magdalena Szekely – *Imposibila biografie. Vieți de femei din Moldova de altădată*
- Petronel Zahariuc – *De la sigilografie la prosopografie și genealogie. Pecetea hat-manului Miron Barnovschi*
- Andrei Pippidi – *Domni, doamne și domnițe*
- Cătălina Opaschi – *Sigilii și steme ale familiei Rosetti*
- Sorin Iftimi – *Rosetteștii: ctitori și ctitorii*
- Ștefan S. Gorovei – *Cărturarii neamului Rosetti*
- Mihai Dim. Sturza – *Lordache Roset – Roznovanu și rușii*
- Sergiu Iosipescu – *Radu Rosetti și destinul boierimii din Moldova*
- Vasile Malanețchi – *Mărturii despre familia, rudele și înrudirile mitropolitului Gurie Grosu*
- Silviu Tabac – *Familia Codreanu și stema ei în Imperiul Rus*
- Narcis Dorin Ion – *Conacele familiei Rosetti din Moldova*
- Attila Istvan Szekeres – *Revista „Genealogiai Füzetek”*

Locul de desfășurare a congresului a fost, conform tradiției, elegantul și ospitalierul Muzeu al Unirii din Iași, unde echipa condusă de dna Aurica Ichim a creat o atmosferă excelentă pentru desfășurarea lucrărilor. Trebuie menționate și cele două expoziții organizate de Attila Istvan Szekeres privind „Diplomele de înnobilitare cu blazoanele respective acordate transilvănenilor” și „Stemele Administrative din Transilvania”.

Tot cu acest prilej au fost prezentate două volume privind:

- *Arhiva Istorică a României, seria nouă, vol. II*
- *Urmașii mei... Vol. I. Testamente din anii 1859-1862. Volum îngrijit de Liviu Papuc din „Colecția Testamente”.*

Un îndemn spre cercetarea propriei familii îl face istoricul dr. Filip – Lucian Iorga, oferind tuturor participanților un chestionar grupat pe XXI tematici care acoperă toate aspectele relevante ale unei familii.

Succesul acestui Congres de Genealogie și Heraldică este exprimat concis, cu multă sinceritate, de către dna Cătălina Opaschi de la Muzeul Național de Istorie: *A fost unul dintre cele mai „dense” congrese, dar cât de interesant! La câte sesiuni științifice am fost în țară, aceasta mi se pare cea mai serioasă întrunire științifică”.*

REFLECȚII LA VERNISAJ

Reflections on the personal art exhibition

Margarita IULIC, Gabriela CAZACU

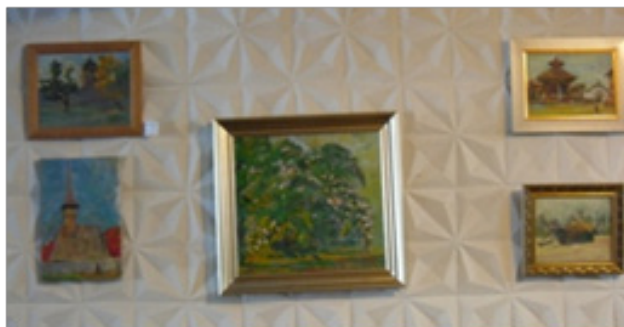
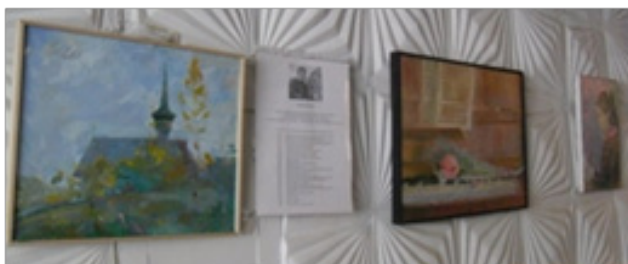
Abstract: *This article depicts the inauguration of the personal exhibition of Stefan Coman, the basarabian painting artist, the contents of the works displayed vary from one topic to another: landscapes, still lifes, portraits.*

*“Sînt fiul apei, florii, cerului senin
Și altfel n-aș dori să mi se spună
– Pîmîntul nu-i al meu, eu lui îi aparțin
Cu inima și gîndul împreună.”*
Mihail Garaz

La Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo”, în cadrul Programului Zilelor Bibliotecii și a Bibliotecarului (16 - 27 aprilie 2012), la 25.04.12 a avut loc inaugurarea expoziției personale de pictură a artistului plastic din Chișinău **Ștefan Coman**.

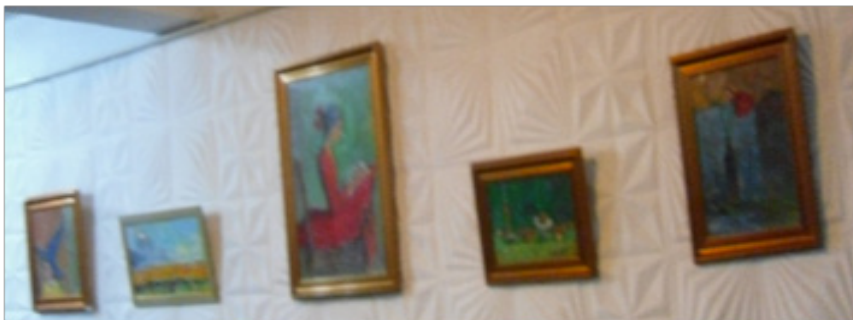
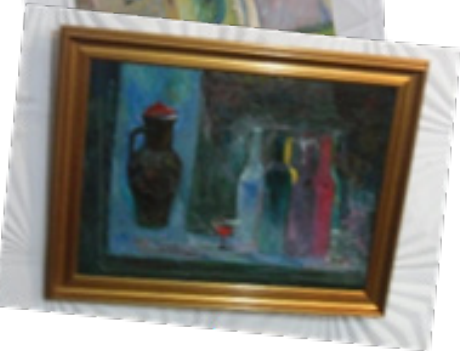
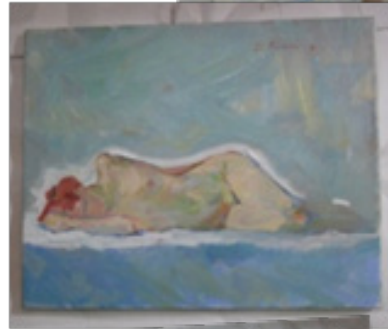
Cele 23 de lucrări expuse demonstrează elocvent harul de a opri clipa și de a o reda în imagini și culori. Expoziția cuprinde peisaje, naturi statice, portrete, printre ele putem enumera: **Maramureș, Măcieșul însořit – în curte,**

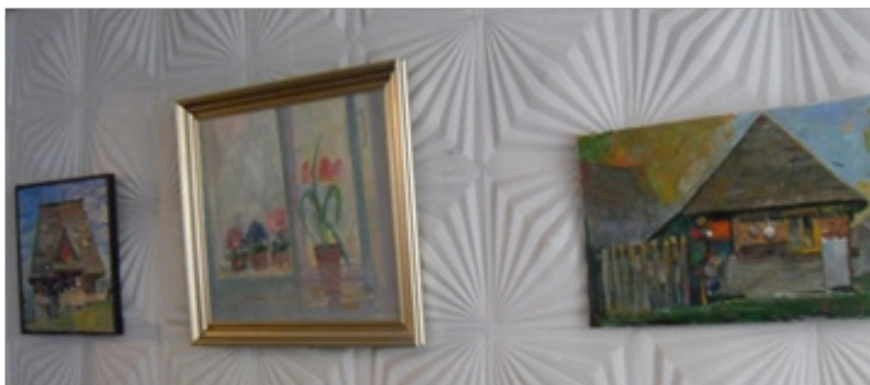
Primăvara, Eu sur – Yvette, Iarna, Augustin, Crina, Flori, Casă la munte, Casă. Tablourile cuceresc prin emotivitatea, sinceritatea și onestitatea cu care au fost create. Natura este marea Muză a pictorului. Dar ochiul atent și pătrunzător tinde să exploreze oameni, plaiul natal, oglindește ținuturile prin care a călătorit și care l-au impresionat.

Ștefan Coman s-a născut pe 6 ianuarie în satul Haragiș, raionul Cantemir, Republica Moldova. Studiază desenul și pictura la Școala de arte plastice pentru copii, clasa profesorului Timotei Bătrînu, Hîncești (din 1978). În 1989 absolvește Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală” (fost: Școala Republicană de Arte Plastice „I. E. Repin”), Chișinău, profesor Ghenadie Țiciuc. Debutază cu pictură în anul 1988. Din 2005 e titularizat membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova. Obține Premiul „Nicolae Tonitza” pentru Pictură la Concursul Național de pictură, grafică, sculptură și artă decorativă, Bîrlad, România (2005). Lucrările sale au fost prezentate în Italia, Germania, România, Belgia, Ucraina și Rusia.

Admiratorii pictorului dețin lucrări în colecțiile publice și private din Belgia, Canada, Danemarca, Federația Rusă, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Olanda, Republica Moldova, SUA, Ucraina.

Ștefan Coman se află permanent în proces de cunoaștere și perfecționare. Taberele de creație din România și Ucraina (1994, 2011), Germania (2006), Nepal și India (2007), Cuba și Italia (2008) servesc ca surse de inspirație și de măiestrie artistică. Căutînd noi mijloace expresive, artistul utilizează pictură de șevalet, grafică, sculptură.

Înzestrat multilateral, Ștefan Coman reușește să convingă spectatorii că se poate descoperi fumosul desăvîrșit la oamenii din jur, în natura miraculoasă, precum și în obiecte obișnuite. Creațiile sale fiind pătrunse de autentic spirit umanist relevă însemnătatea culturii, valorilor și tradițiilor naționale.

Referințe bibliografice:

1. <http://libruniv.usb.md/nou/120420/programzilebibl.pdf>
2. <http://www.eliteart-gallery.com/autori/stefan-coman/>
3. ȘTEFAN COMAN: *Din Toată Lumea* [online]. [citat 19.06.12]. Disponibil pe Internet: <http://www.arta.md/news/2011/08/11/stefan-coman-din-toata-lumea.html>
4. TĂTARU, Nadia. *Ștefan Coman, artistul îndrăgostit de plein-air* [online]. [citat 19 iunie 2012; 16:33]. Disponibil pe Internet: <http://www.timpul.md/articol/stefan-coman-artistul-indragostit-de-plein-air-28895.html>

STATUIA LUI MIRON COSTIN DIN IAȘI (MIRON COSTIN SI V. A. URECHIA)

***The Miron Costin statue in Iași
(The statues of Miron Costin and V. A. Urechia)***

Radu MOȚOC

Abstract: *The study describes V. A Urechia's concerns about the moldavian chronicler Miron Costin (1633-1691), the persistence with which he sought to discover all the works written by the great chronicle, history and stages conceiving and raising Miron Costin statue by Wladimir Hegel, Polish sculptor, the work cataloged by the painter Nicolae Tonizta as „The best one statue which was raised on the land of Wallachia”.*

Fig. 1_V. A. Urechia

Ridicarea unei statui presupune un important efort financiar, dar în același timp și o viziune artistică, care să pună în valoare personalitatea reprezentată.

Dacă această statuie se realiza cu fondurile publice, lucrurile erau foarte simple, dar dacă există o voință de a nu apela la fondurile bugetare, lucrurile se complică și devin deosebit de interesante.

O primă întrebare care se impune este de ce a ales V. A. Urechia personalitatea lui Miron Costin pentru a ridica o statuie la Iași când avea și alte variante precum: Vasile Lupu, Al. I. Cuza, Gh. Asachi, etc.?

O altă întrebare firească ar fi de ce V. A. Urechia a ales să-l nominalizeze pe sculptorul W. Hegel, când putea apela la unul din sculptorii români deja consacrați?

I. Legătura dintre Miron Costin și V. A. Urechia

Prestigiul de care se bucura V. A. Urechia în rîndul oamenilor de știință ca fondator al Ateneului Român (1865) și al Academiei Române (1866), membru corespondent al Academiei din Madrid (1868), l-a determinat pe prof. N. Ionescu, membru și el al Academiei Române, să propună, în ședința din 5 martie 1885

editarea „**Operele complete**” ale cronicarului Miron Costin, sub îngrijirea lui V. A. Urechia. (1)

V. A. Urechia era deosebit de apreciat și pe plan internațional. La Congresul Internațional de Științe Etnografice din Paris (1878) i s-a încredințat conducerea lucrărilor acestui forum. Însuși Regele Carol I l-a decorat cu ordinul „*Coroana României*”, în grad de „*Mare ofițer*”, prin Decretul Regal nr. 1529 din 26 mai 1882. (2)

Preocupările lui Urechia legate de cronicarul moldovean Miron Costin erau mai vechi, fapt demonstrat și de articolul publicat în revista *Familia* nr. 37 din septembrie 1869, referitor la „*Portretul lui Miron Costin*” (3). În Academia Română au fost exprimate și înainte de 1885 necesitatea publicării unui studiu privind toate scrierile lui Miron Costin, solicitări susținute de B. P. Hașdeu și Grigore Tocilescu. Este meritul lui Urechia de a fi identificat 32 codice cu operele lui Miron Costin aflate în țară și alte 11 codice în străinătate (4). Pentru a avea o privire de ansamblu asupra surselor și, mai ales, asupra numărului documentelor studiate de Urechia pentru redactarea *Operele complete* ale lui Miron Costin, vom grupa aceste surse în două categorii:

- arhive de stat;
- documente din colecții particulare

II. Mormîntul lui Miron Costin

Perseverența cu care Urechia a căutat să descopere toate lucrările scrise de Miron Costin după care le-a studiat și publicat, nu putea omite datoria sfîntă de a descoperi locul în care a fost înmormîntat Miron Costin.

Această preocupare l-a obsedat mai mulți ani pe V. A. Urechia. Plecînd de la mărturiile scrise de Nicolae Costin, Ioan Neculce și Nicolae Mustea, rezultă faptul că Miron Costin a fost „*tăiat în Roman și îngropat împreună cu soția sa Elena, născută Movilă, la biserica de pe moșia Barboși.*” (5)

Apare întrebarea firească unde se află acest sat Barboși? Autorul semnalează un dezacord între letopisețe și proprietățile lui Miron Costin, în cursul cercetărilor cu privire la numele de Barboși. Pentru a descifra acest mister, Urechia se adresează oficial prefectilor de Roman, Bacău, Neamț și Iași, cu rugămintea de a semnala un sat cu numele de Barboși sau Barbesci, cum apare în unele documente de proprietate. Fiecare prefect îi răspunde că nu există nici un sat cu aceste nume în județul său.

După consultarea mai multor hărți în care nu a reușit să identifice acest sat, Urechia găsește la Mitropolia din Iași o hartă a Moldovei în limba greacă, editată de Riga Velenstinlis, tipărită la Viena în 1797 de către Francois Mûler. Pe această hartă era însemnat satul Barbesci, care constituia primul reper în următoarea cercetare pe teren. (6)

Cu energia și perseverența caracteristice lui V. A. Urechia, următoarea etapă o constituie Trifești, în imediată apropiere de Roman. Ajutat cu bunăvoință de primar care solicită mai multor bătrîni din sat informații pe acest subiect, cercetarea

se dovedește totuși fără succes. Dar, Urechia, din curiozitate, se urcă în clopotnița bisericii din Trifești, de unde zărește la o mică distanță o altă biserică care părea destul de veche. Astfel află numele satului de care aparține această biserică – **Brănișteni.**

Biserica din Brănișteni, cu două rînduri de ocnite suprapuse, destinate pentru zugrăvirea de sfinți, este litografiată ulterior de D. Voneberg după o fotografie realizată de Urechia în 1887.

Biserica era veche, încă din perioada lui Ștefan al VI-lea, nepotul lui Ștefan cel Mare. În interiorul bisericii, Urechia descoperă o placă de marmură pe care o descifrează cu mare emoție: *„De abia ochii mei se îndreptase pe literele vechi din inscripțiunea acestei marmore și înțelesei, de departe, că acea marmură nu putea fi din 1851.... Mă apropii iute, caut numele...și cuprins de o emoție ca și care n-am simțit nici o dată, citesc în inscripție numele **Costin** !... (7)*

Piatra de marmură, cu o lungime de 67 cm și o lățime de 57,5 cm la picior și 64 cm la cap, are pe cele patru laturi o inscripție în limba română: *„Această piatră o au făcut Velicico Costin Hatman, pe mormîntul fratelui dumisale Vasile Costin, care s-au pristăvit către sălașele veșnice în 7193 februarie 20 zile.” (8)*

Preotul bisericii mărturisea lui Urechia faptul că sub această marmură a găsit trei capete. Concluzia autorului este că Miron Costin a fost îngropat la Bărbești alături de fratele său Vasile Costin și soției sale Ileana, născută Moghilă.

III. Proiectul de ridicare a unui monument lui Miron Costin

Este greu de stabilit cînd s-a coagulat în mintea strălucită a lui V. A. Urechia ideea de a ridica un monument în memoria lui Miron Costin.

În iarna anului 1886, Urechia vorbea la *Ateneul Român* despre mormîntul lui Miron Costin, conferințele fiind publicate în trei numere consecutive din *Convorbiri literare*. Cu siguranță, trebuie să dăm crezare mărturisirii de la Ateneu din 1886, în care V. A. Urechia susținea cu patos: *„Înainte mormîntului lui Miron Costin, nu vom recunoaște noi că avem o datorie de îndeplinit ?.” (9)*

Prima încercare de a amplasa acest monument a fost la Roman acolo, unde Miron Costin a fost ucis. Pentru a obține această adeziune a româșcanilor, Urechia a redactat în manuscris o schiță de proiect pe care o considerăm **începutul acestei acțiuni:**

Din păcate, primul comitet al Societății „*Miron Costin*” propus de V. A. Urechia, care îl avea drept președinte pe P. S. Melchisedec, nu a fost acceptat de româșcani. După cum mărturisește însuși Urechia, referindu-se la propunerea adresată româșcanilor: *„...a fost primită cu multă răceală de către majoritatea reprezentanților din consiliul județului Roman.” (10)*

Printr-o scrisoare din 15 iunie 1887, P. S. Melchisedec, episcop de Roman, adresată lui Urechia, avea să-l determine pe acesta să schimbe destinația de amplasare a statuii de la Roman la Iași:

În aceste condiții, Urechia se orientează spre oficialitățile din Iași unde „...o bună-vointă deosebită primind propunerea noastră la primăria din Iași, condusă de un talentat scriitor ca d. N. Gane”. Cu acest rezultat deosebit de favorabil V. A. Urechia apelează la: „...cîți-va bărbați din cei care pășesc în fruntea culturii noastre și se află șezători în țară, să instituim un comitet pentru adunarea de fonduri. Apelul nostru călduros fu auzit și în 1887 născu **Societatea Miron Costin.**” (11)

De data aceasta, propunerea de a fi președintele **Societății Miron Costin** i-a fost făcută lui Mihai Kogălniceanu, care a acceptat cu bucurie. Din comitet mai făceau parte personalități de primă mărime ale României precum: Dimitrie Sturdza, B. P. Hașdeu, P. S. Melchisedec, G. Crețeanu, Ion Kalinderu, A. Papadopol-Calimah, Titu Maiorescu, Al. Odobescu, N. Gane - primar de Iași, N. Ionescu, N. Culianu - rectorul Universității din Iași, L. Negruzzi, C. D. Stăncescu – Secretar și V. A. Urechia.

E de menționat că majoritatea celor din comitet erau membri ai Academiei Române, ceea ce conferea acestui organism un mare prestigiu științific și moral.

Mai puțin cunoscut era Ion Kalinderu, fost Președinte al Curții de Casație și Justiție, consilierul Regelui Carol I pe probleme juridice, economice, silvice și agricole, îndeplinind și funcția de administrator al Domeniilor Coroanei din 1884 pînă la moarte, care a survenit în 1914. El a fost membru al Academiei Române din 1893 și președintele acesteia în perioada 1904-1907. A donat Academiei Române imense valori imobiliare și a donat Statului Român imobilul Muzeului de artă „Ion Kalinderu”, cu toate tablourile pe care acesta le conținea.

IV. Statutul „Societății Miron Costin” și Listele de subscrieri pentru statuia lui Miron Costin

Actul de înființare a fost semnat în data de 11 iunie 1887 de către toți membrii comitetului semnați pe **Statutul Societății pentru ridicarea unei statui lui Miron Costin.**

Redactat de V. A. Urechia cu 10 articole, Statutul Societății conține elemente organizatorice.

Articolul 7 preciza faptul că toate sumele încasate de comitetul central se vor vărsa imediat la Banca Națională. Ratele convenite, după convențiune, d-lui Hegel, sculptorul francez care urma să realizeze statuia în bronz (1 ½ mărime naturală) și a baso-reliefurilor de pe pedestal, se vor plăti prin d. ministru al României din Paris, Vasile Alecsandri”. (12)

Lista de **Subscrieri pentru Statuia lui Miron Costin** a fost refăcută de Urechia față de prima variantă. (33)

Această listă era numerotată și, pentru a sensibiliza toate categoriile sociale, avea un text cu profunde accente patriotice. Se precizează faptul că odată cu această listă se atașază și statutul de organizare a Societății „Miron Costin”.

V. Conceptul artistic al statuii lui Miron Costin impus sculptorului Hegel de către V. A. Urechia.

După ce a renunțat ca statua lui Miron Costin să fie amplasată la Roman, Urechia renunță și la intenția de a încredința această lucrare sculptorului Valbudea, mărturisind că decizia de a încredința această lucrare sculptorului francez de origine poloneză, Hegel a fost „la recomandarea unor bărbați sus puși în Republica Franceză”. (13)

Gradul de libertate artistică a sculptorului Hegel a fost mult limitat de viziunea lui Urechia, care a impus cu maximă precizie fiecare element al statuii.

Contractul, semnat în data de 8 august 1887 de ambele părți și atestat de primarul celui de al 15-lea arondisment al Parisului prevedea realizarea unei statui din bronz, cu înălțimea de 2,7 metri, fără pedestal, care să-l reprezinte pe Miron Costin conform unei machete prezentate Societății. Se precizează și un termen de execuție de 8 luni, din ziua când se va semna prezentul angajament,

Fig. 2 Medalion polonez cu Miron Costin Costin

pentru suma de 18.000 franci. În acest preț sunt incluse și 2 basoreliefuli, tot din bronz, cu dimensiunea de 1m x 70 cm, reprezentând două scene din viața lui Miron Costin, care vor constitui ornamentele pedestalului și vor fi indicate de D-l Urechia. Contractul prevedea ca în această sumă să fie executate și ecusoanele în bronz care să reprezinte stema țării și cea a orașului Iași, precum și ornamentele în bronz ale pedestalului.

Pentru realizarea statuii lui Miron Costin erau necesare imagini, și a se conveni asupra unor detalii strict necesare pentru artist. Din raportul de cheltuieli prezentat de V. A. Urechia la 1 ianuarie 1888, rezultă faptul că au fost expediate la Paris sculptorului Hegel diverse pachete cu fotografii ca material de studiu pentru realizarea statuii.(14)

Fig. 3 Basorelief cu scena arestării lui Miron Costin

În finalul raportului redactat de Urechia, în care prezintă situația financiară a Societății *Miron Costin*, la 1 ianuarie 1888, apare ca fiind comandate toate patru basoreliefurile pe care le și nominalizează:

„...În acest redus preț D-l Hegel ne dă toate bronzurile de ornat soclul statuii: patru basoreliefuli, din care două tablouri din viața lui *Miron Costin*

Primul reprezintă scena crudă în care zbirii lui *Constantin Cantemir Vodă* arestează pe *Miron Costin*, de lângă cadavrul soției sale, în casa lui de la Bărboși

Fig. 4 Basorelief cu scena din sala tronului Regelui Poloniei

Al doilea reprezintă pe Miron Costin recitînd în sala tronului lui Ion al III-lea regele Poloniei poemul său despre **originile latine ale Românilor**

Vine apoi Marca Țării (n.a. Stema României), cu numele MM LL Regele și Regina și cu inscripția relativă la monument

Și, în fine, a 4-a bucată este o carte de aur, în care sunt înscrise numele principalilor donatori ai fondului statuii." (15)

Pentru cel de al **doilea basorelief**, care reprezintă „Sala tronului din palatul lui Jean III Regele Poloniei în 1683”, Urechia nota următoarele: *Regele înconjurat de miniștrii și de savanții săi ascultă lectura făcută de Miron Costin a poemului său în limba polonă privind originea latină a poporului român. La această sărbătoare se găsește și Mitropolitul din Moldova, Dosoftei îmbrăcat sacramental.*

Cel de-al treilea basorelief propus de Urechia conținea următoarele elemente:

- **Stema României și a orașului Iași**
- Lui Miron Costin (1633-1691).
- Națiunea română recunoscătoare.
- Ridicatu-s-a acest monument în domnia M.S. Regele Carol I și a M.S. Regina Elisabeta.
- Cu concursul **orașelor**.....

Al patrulea basorelief propus reprezenta „o carte deschisă sub care era indicată o coroană sau o crenguță de lauri.”

E de remarcat că **Stema României și a orașului Iași** au dispărut de pe cel de al treilea basorelief. Există suspiciunea că au fost eliminate odată cu venirea comuniștilor, așa cum au fost șterse toate referirile la Casa Regală de pe toate pisanile bisericilor din România.

Putem afirma că sculptorul Hegel a respectat întru totul indicațiile lui V. A. Urechia cum trebuie să fie monumentul închinat marelui cronicar.

VI. Corespondența purtată de V. A. Urechia pentru strîngerea fondurilor necesare ridicării statuii lui Miron Costin

Ca inițiator și secretar al Societății *Miron Costin*, era firesc ca Urechia să poarte și o corespondență deosebit de variată, în funcție de destinatar. Pentru acțiunea inițiată s-a calculat un necesar de 5.000 exemplare din fiecare Statut și Listă de subscriere. Din analiza amănunțită a corespondenței primite de Urechia, putem estima o repartiție pe destinatari după cum urmează.

- 2.000 ex. pentru profesori și învățători;

- 2.000 ex. pentru meserii liberale: negustori, medici, librari, tipografi, artiști etc.;
- 1.000 ex. pentru primării, prefecturi, armată, episcopii, senatori și deputați, poștă și telegraf, personalități etc.

A. Corpul profesoral de toate gradele

V. A. Urechia, ca fost Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice în guvernul Dimitrie Brătianu (10 aprilie 1881-31 iulie 1882), cunoștea foarte bine potențialul uman al învățătorilor pe care îi considera „*luminătorii națiunii*”. Din acest motiv, în scrisoarea adresată acestora, Urechia afirma:

Domnule,

Nimeni mai mult decît învățătorii, luminătorii națiunii, nu pot aprecia însemnătatea operei ce o urmărește societatea Miron Costin. A fi membru acestei societăți este o obligație pentru ori cine face parte din corpul învățătorilor. În ori ce caz, pentru ridicarea statuii nemuritorului istoric Miron Costin, nu ne rămîne îndoiala că D-v. veți da concursul D-V. adunînd subscripțiuni, fie cît de mici, și comunicîndu-nile în cel mai scurt timp. Dacă de la 2000 și mai bine de învățători nu am primi de cît cîte un franc, încă am avea un rezultat îmbucurător și am fi în plăcuta obligațiune de a înscrie pe soclul statuii: „Corpul învățătoresc” între corporațiunile care au contribuit la această operă națională.

Primiți D-le încredințarea deosebitei noastre considerațiuni

Președinte Mihai Kogălniceanu

Secretar V. A. Urechia

Trebuie remarcată rapiditatea cu care învățătorii au răspuns solicitării de a contribui la ridicarea statuii lui Miron Costin. La numai 10 ani de la declararea Independenței de Stat, se poate remarca o solidaritate pronunțată față de aceste gesturi patriotice, indiferent de județ. Cu un entuziasm egal au reacționat învățătorii și notabilitățile din Muntenia și Dobrogea în comparație cu cei din Moldova. Acest lucru reiese și din răspunsurile pline de accente patriotice și adeviziune necondiționată pentru această acțiunea care privește pe toți românii.

În acea perioadă, învățătorii de la sate, și nu numai, se bucurau de un respect deosebit, care le oferea credibilitatea de a apela în numele Societății *Miron Costin* și la personalitățile notabile din zonă precum: preoți, notari, ofițeri, funcționari, comercianți, proprietari, arendași, farmaciști, judecători, librari, percepatori și chiar primari.

V. A. Urechia se bucura de un mare prestigiu, dar în același timp, era și foarte bine cunoscut în toate straturile sociale. Așa se explică că o parte din impresionanta corespondență primită era expediată fără adresă, fiind indicat numai destinatarul.

B. Biserica Ortodoxă Română

Era firesc ca Urechia să acorde o atenție deosebită Bisericii Ortodoxe Române, ca factor de coagulare a societății. Din acest motiv, în redactarea scrisorii pe

care o înaintează în data de 24 septembrie 1887 celor două Mitropolii și altor cinci Episcopii, prezintă și intențiile de viitor ale Asociației statuii lui Miron Costin :

„Înalt Preasfințite,

Cunosc rolul și însemnătatea icoanei în cult. Această însemnătate nu lipsește în lumea profană să le uite monumentele de orice natură: bust, statuie, ridicate prin piețele publice, în amintirea bărbaților care au lucrat pentru națiunea lor, pentru cultura și existența ei.

Asociațiunea ce am onoarea a prezida își propune împodobirea treptată a orașelor românești cu asemenea monumente. Noi vom inaugura activitatea noastră, în primăvara viitoare, prin ridicarea în Iași a statuii în bronz a nemuritorului Miron Costin.

În numele Asociațiunii, vă rog Prea Sfințite, anexându-vă aici statutele să ne dați puternicul Dumneavoastră sprijin.” (16)

Reacția **Mitropolitului Primat** din București a fost deosebit de rapidă, pentru că în data de 29 septembrie 1887, la numai cinci zile de la primirea adresei mai sus menționate, expediază personal o scrisoare prin care oferă suma de 40 de lei pentru ridicarea acestei statuii. (17)

Mitropolitul Moldovei și Sucevei, P. S. Iosif nu a întârziat să prezinte strategia pe care o propune prin scrisoarea nr. 1529 din data de 31 octombrie 1887, pentru strângerea fondurilor necesare:

„...Noi, voind din toată inima a veni în ajutor pentru realizarea acestui scop și pentru încurajarea și a altora bine voitori, am scris înși-Ne în capul acelei liste suma de 400 lei, pe care listă cu ordinul Nr. 1528 am încredințat Cucernicului Protoieru al Urbei Iași de a o prezenta Clerului și celorlalți bine voitori cetățeni din menționata Urbe, spre a subscrie ceea ce fie-care va bine voi. Însă, pentru o mai întinsă colectare în acest scop, Noi credem că ar fi necesar de a se purta de către Protoiereii respectivi în fie care Județ câte o listă deosebită. De aceea, cu onoare Vă rugăm Domnule Președinte să bine voți de a Ne mai trimite încă 5 din asemenea liste, spre a se distribui și în celelalte 5 Județe, din cuprinsul Eparhiei acestei Sf. Mitropolii, pentru adunarea de asemenea subscripțiuni... Semnează: Iosif Mitropolitul Moldovei și Sucevei”.

Și **Sfinta Episcopie a Râmnicului și Noului Severin**, prin **P.S. Episcop Ghenadie**, comunică cu adresa nr. 58 din 15 ianuarie 1888 expedierea sumei de 325,25 lei și atașează lista de subscripție nr. 162.

Episcopia Buzăului răspunde și ea la apelul făcut de Urechia printr-o scrisoare datată la 18 ianuarie 1888, ca răspuns la înaintarea listei cu numărul 161. Se comunică suma adunată în valoare de 40 lei, dar la subsolul adresei, **Episcopul P.S. Inocenție** adaugă următoarele: *„Alți douăzeci lei din partea mea”* și semnează a doua oară această precizare. (18)

P. S. Parthenie, Episcopul Dunării de Jos, îl însărcinează pe Arhimandritul Ciucă să răspundă la circulara care înainta lista nr. 222, printr-o adresă datată la 1 februarie 1888. Suma colectată în valoare de 52 lei este comunicată prin această adresă. (19)

Lista de subscriere returnată în data de 20 octombrie 1887 de către **P. S. Silvestru, Episcop de Huși**, conținea suma de 340 lei.

Prin scrisoarea adresată Î. P. S. Mitropolit Primat, Urechia a anexat și o listă de subscripții nr. 16 pentru **Epitropia Așezământului Brîncovenesc și a Bisericii Domnița Bălașa**. (20)

Și **Epitropia Sf. Spiridon din București** contribuie cu suma de 50 lei, dar pe lista de subscripții transmisă sunt și alte persoane precum **Elena Ghica** și două persoane care apar ca **anonime**. Sunt gesturi care merită a fi relatate, mai ales pentru discreția cu care sunt făcute. (21)

O veste bună vine din partea Mănăstirii Văratec, unde stareța era sora lui Costache Negri.

Stareța Mănăstirii Văratec, Eugenia Negri, aflînd din ziare de această acțiune, în apropierea inaugurării statuii lui Miron Costin, redactează personal o *Foaie de subscripții*, unde, în fruntea listei, semnează pentru suma de 20 lei. Lista datată pe 8 iulie 1888 conține cinci nume care în total au contribuit cu suma de 43,5 lei. (22)

Dacă semnalăm și faptul că mulți preoți de la sate au subscris pe listele învățătorilor, putem spune, cu siguranță, că spre cinstea ei Biserica Ortodoxă Română, alături de corpul profesoral, a sprijinit substanțial această acțiune de ridicare a unei statui în memoria cronicarului Miron Costin la Iași.

C. Profesii liberale

Și în cazul acestor posibili contribuabili, Urechia a adaptat scrisoarea de înaintare a Statutului și a Listelor de subscripție acestei categorii foarte diversificate. Se preciza în scrisoare: „*Cine nu poate, ori nu voiește să fie membru al societății (40 lei odată pentru totdeauna) subscrie ori cît de mică sumă în lista anexată. Societatea primește cu recunoștință ori ce sumă, fie cît de mică, **căci ține să ia parte la această subscriere și săracul cel din urmă.***”

Trebuie să amintim și faptul că inițiatorul statuii a popularizat această acțiune prin revistele și ziarele de toate culorile politice, astfel încît cei mai mulți dintre români au auzit de ridicarea acestei statui din ziare.

Chiar dacă multe din sumele subscrise sunt sub valoarea unui leu, impresionează efortul depus pentru a convinge pe cei mai simpli cetățeni să adere la acțiunea dată.

Acest lucru consfințește dorința lui Urechia, ca la inițiativa propusă Națiunii Române să participe cît mai mulți români, indiferent de statutul lor social sau de zona geografică de unde provin.

Printre contribuabili sunt și nenumărați doctori, meseriași, comercianți și diverși fabricanți la fondul destinat statuii lui Miron Costin.

Semnalăm doar unele nume: cunoscutul litograf Voneberg; frizerul Moises-cu; berăriile Luther și Bragadiru, magazinul Elefantul prin Müller; Löbel Cohen,

comercianții: Darmet, Orghidan, Ghiorghide, Mincu, Petrache Ion și Colțescu Ion.

Listele cu subscripții erau publicate în ziarele și revistele mai sus menționate, cu mențiunea să fie citite cu atenție și cine nu se regăsește pe listă să se adreseze lui Urechia, care va atrage atenția responsabilului de listă. Sunt publicate și numele datornicilor care au promis în scris o contribuție și nu au achitat-o.

D. Armata Română

Armata Română a fost și ea solicitată de către V. A. Urechia să contribuie la ridicarea statuii lui Miron Costin. Implicarea Armatei a fost foarte complexă ca să fie total cuprinsă în acest capitol, întrucât ea a facilitat prin diferite servicii anumite acțiuni ale Societății Miron Costin, care vor fi tratate la capitolul respectiv.

Urechia solicită, în data de 12 oct. 1887, permisiunea Ministerului de Război de a ține o conferință în localul Cercului Militar cu tema „*Campaniile militare la care a luat parte Miron Costin*”. La această conferință urma ca ofițerii din garnizoană să plătească o sumă la intrare, în folosul fondului statuii lui Miron Costin.

În răspunsul plin de respect, **Generalul de Divizie Cernat** menționează o remarcabilă rapiditate, în data de 19 oct., următoarele: „*Am onoarea a vă răspunde cu toată dorința ce avem de a asista la o asemenea Conferință, ea nu poate fi ținută la Cercul Militar, fiind oprit de a se impune ofițerilor vre-o plată la intrare în Cercul Militar.*

Am recomandat dar scrisoarea D-voastră Comitetului Cercului, spre a vedea ce sumă Cercul Militar poate da pentru fondul ridicării statuii lui Miron Costin.” (23)

Răspunsul nu se lasă foarte mult așteptat pentru că pe data de 12 februarie 1888, cu scrisoarea nr.57, Președintele Comitetului Cercului Militar din București, **colonelul Alex. Budișteanu**, avea să de-a curs solicitărilor: „*Am onoarea a vă trimite suma de 200 lei cu care Cercul Militar din București se înscrie pentru ridicarea Statuii lui Miron Costin.*” (24)

Dar Generalul de Divizie Cernat nu s-a mulțumit cu trimiterea acelei scrisori la Comitetul Cercul Militar. Primind între timp lista de prescripții nr. 197, se oferă să facă acest serviciu de onoare pentru un militar, colectând diferite sume de bani de la corpul ofițeresc din preajmă. Astfel în scurt timp reușește să expedieze suma de 76 lei, prin adresa nr. 28392 din 20 oct 1887. (25)

Și **Generalul E. Florescu** se grăbește să ofere în data de 28 iunie 1887 suma de 100 lei pentru: „*...ridicarea statuii lui M. Costin pe care o vom datora inteligenței și patrioticeii Domniei Voastre activități.*”

Corpul ofițerilor din Huși, din cadrul Regimentul 26 Dorobanți a vibrat la solicitarea atât de diversificată a lui Urechia, care a știut cum să se adreseze fiecărei categorii profesionale. Cu siguranță este și meritul colonelului **Boteanu Gheorghe**, care a știut să stimuleze această acțiune, subscriind el însuși în fruntea listei suma de 30 lei. În final, cei 24 ofițeri au reușit să adune 128 lei. (26)

E. Personalități

Pentru a se adresa unor personalități de primă mărime din România, Urechia a redactat o altă scrisoare manuscris, în care scria în termeni adecvați cu importanța celor cărora se adresa:

„Onorate Doamne,

Cunoscînd simțămintele Dv. românești, vin în numele Comitetului Societății „Miron Costin” să apelez la ele, ca să nu ne lipsească frumoasa D-tale subscriere pentru sporirea fondului din care lașii vor poseda în primăvara viitoare statuia în bronz a nemuritorului cronicar Miron Costin. Anexînd aici lista în care puteți subscrie cu indicarea sumei oferite, mă cred dator a vă vesti că numele persoanelor care donează Societății de la 200 lei în sus au să fie gravate pe soclul statuii lui Miron Costin și au a semna pergamentele din temelie.

În așteptarea bunului Dv. răspuns, primiți vă rog încredințarea prea osebitei mele considerațiuni.

Secretar V. A. Urechia” (27)

Răspunsurile la acest apel nu au întîrziat să apară.

Fostul senator de lași, **D. V. Adamaki**, în data de 5 decembrie 1887, își cere scuzele de rigoare pentru întîrzierea răspunsului dat fiind că a fost bolnav. (28)

N. Culianu, în calitate de rector al Universității din Iași și membru în comitetul Societății *Miron Costin*, și-a asumat responsabilitatea de a aduna fonduri pe listele de subscriere. Este remarcabil efortul depus, dacă ținem cont de faptul că a reușit să convingă un număr 25 cadre universitare să contribuie la această acțiune.

I. A. Darzeu, cel care a făcut parte dintr-o comisie de evaluare a tezelor în 1875 (alături de M. Eminescu, în calitate de președinte, I. C. Știubei, Toma Săvescu și V. I. Castan), avea să depună un remarcabil efort de a aduna fonduri de la personalitățile din Iași. Printre cele 20 personalități semnatare se numără istoricul **Gh. Erbiceanu** (1838-1913), **Gh. Panaiteanu Bardasari** (1816-1900), primul director al Pinacotecii din Iași, **Arhimandritul V. Răileanu**, **Augustin Scriban**, tatăl viitorului zoolog român Ioan A. Scriban. (29)

Pe liste separate se regăsesc și alte personalități precum:

- **Ion Ghica** – 60 lei
- **Principele Grigore M. Sturdza** – 40 lei
- **George Gr. Cantacuzino**, fost ministru de Finanțe – 300 lei
- **D. Aurelian**, ministru la finanțe – 100 lei
- **Domnița Alina Știrbei** – 50 lei (30)

Și **M. S. Doamna Elena Cuza**, soția principelui Al. I. Cuza, aflată la Ruginoasa, oferă o substanțială contribuție pe aceeași listă alături de cei doi fii:

- **Elena Doamna** – 200 lei
- **Principele Alexandru Cuza** – 200 lei
- **Principele D. Cuza** – 200 lei
- **Demetrie G. Rosetti** – 40 lei (31)

Clubul Tinerimii, condus de neobositul Ioan Kalinderu, comunică donarea a 200 lei, printr-o adresă din data de 26 decembrie 1887. (32)

Nici **Clubul Regal** nu rămîne insensibil la apelul comitetului. Printr-o scrisoare semnată de un reprezentant al Comitetului acestui select club, în persoana domnului Cornescu, se comunică interesul de a susține această acțiune: „... *Comitetul Clubului Regal, în dorința de a participa, pe cît mijloacele ne permit la orice lucrare interesînd artele, literele și istoria națională, m-a autorizat a pune la dispozițiunea D-voastră suma de 300 lei...*” (33)

Era inevitabil ca **M. S. Regele Carol I** să participe la o asemenea inițiativă, știut fiind faptul că Alțeta Sa susținea cu multă discreție și generozitate diferite acțiuni culturale. În numele Regelui Carol I, un reprezentant al Casei Regale, avea să comunice lui Urechia printr-o scrisoare datată la 25 martie 1888, faptul că se poate conta pe suma de 1000 lei. (34)

F. Instituții de Stat.

Casieriile Generale din cadrul Ministerului de Finanțe.

Ca fost ministru, V. A. Urechia știa potențialul financiar al funcționarilor din **Casieriile Generale** din fiecare județ, și din acest motiv nu a ezitat să se adreseze fiecăreia. Putem spune că rezultatul este un succes pentru Urechia, dacă 16 din cele 32 județe au răspuns solicitării. Suma totală colectată fiind de 775,93 lei. (35)

Direcția Generală a Telegrafelor și Poștelor

În perioada respectivă, activitatea poștei și a telegrafului se făcea cu un efectiv uman de specialitate destul de important. Acest lucru îl va determina pe Urechia de a acorda acestei instituții posibilitatea să contribuie și ea la acțiunea organizată la nivel național.

Instituția Primăriei și a Prefecturii

V. A. Urechia a căutat să particularizeze mesajul prin care transmite prefecturilor, în numele Comitetului Societății *Miron Costin*, solicitarea de a subscrie la înălțarea unei statui în memoria cronicarului Miron Costin. Așa va proceda și cînd se adresează primăriilor din România, dar fără să se limiteze numai la capitalele de județ.

Răspunsul primarilor nu s-a lăsat prea mult așteptat. Solicitarea de subscriere trebuia să fie discutată în Consiliul Comunal al fiecărei primării, motiv pentru care această decizie va amîna, de la caz la caz, răspunsul mult dorit. Cu toate acestea, cele mai multe primării, din cele 24 depistate, au răspuns destul de repede, astfel încît se putea evalua contribuția primăriilor în luna octombrie 1887.

Dacă analizăm pe zone geografice această contribuție a primăriilor, putem să constatăm un echilibru între Moldova și Muntenia. Din Moldova au răspuns favorabil un număr de 13, iar din Muntenia 11.

În general, atmosfera din aceste Consilii Comunale era deosebit de favorabilă acestei acțiuni patriotice, dar decizia finală era în funcție și de posibilitățile urbei

Pentru a înțelege mai bine care erau dificultățile provocate de o asemenea solicitare, care în general se bucura cu siguranță de adeziunea majorității, trebuie luate în calcul și alte aspecte legate de legislație, buget și prioritățile de moment.

Separat de primării, V. A. Urechia a transmis o circulară cu același text și la **prefecturile județene**. După cum am văzut, prefecturile aveau un Consiliu General care vota toate propunerile făcute. Dintre toate prefecturile, numai 10 au răspuns acestui apel fie cu liste de subscriere, fie cu sume aprobate în Consiliul General.

Parlamentul României: senatori și deputați

Din cei 36 de senatori și 14 deputați nominalizați de V. A. Urechia, cărora le-a înmînat personal Statutele și Listele de subscripție, numai 9 senatori și trei deputați au onorat această solicitare. Chiar dacă suma colectată nu este de neglijat (440 lei), credem că Urechia se bucura mai mult dacă participau mai mulți cu sume modice, sau se angajau să colecteze ofrande pe Listele de subscripție. (36)

V. A. Urechia nu a ezitat să antreneze în această acțiune și agenții diplomati ai României în străinătate. Mai mult, a transmis scrisori și Statute la mai multe ambasade din România, precum cea a Austriei, Italiei și Spaniei. Nici Biserica catolică din București nu a fost uitată. Din păcate nu am găsit mărturii dacă diplomații români, ambasadele și Biserica Catolică au reacționat într-un fel sau altul la acest apel.

VII. Conferințele susținute de V. A. Urechia în scopul colectării de fonduri

Conferințele au constituit un mijloc suplimentar eficient spre a colecta fonduri pentru statuia lui Miron Costin, iar Urechia, cu prestigiul de care se bucura, intuia că va fi sprijinit de oficialitățile locale și, mai ales, de cadrele didactice din localități. Nu trebuie să neglijăm și atmosfera timpului în care asemenea conferințe pe anumite teme erau agreate de publicul din provincie, dorit să audă un orator de talia lui V. A. Urechia.

Este greu de explicat de ce Urechia a ales, din cele 29 județe, anume cele 15 capitale de județ unde să susțină conferințele sale. Cu siguranță, timpul scurt în care s-a desfășurat această acțiune nu i-a permis să-și extindă prelegerile și la celelalte județe. Trebuie remarcată și grija cu care se pregăteau conferințele, pentru că prestigiul de care se bucura necesita o organizare și participare exemplară.

Lista localităților în care s-au ținut aceste conferințe merită să fie menționată pentru a putea evalua efortul depus de Urechia într-o perioadă de numai un an pentru colectarea de fonduri necesare ridicării statuii lui Miron Costin: Ploiești, București, Piatra Neamț, Constanța, Botoșani, Roman, Buzău, Focșani, Craiova, Bîrlad, Giurgiu, Pitești, Brăila, Călărași, Bacău.

Suma colectată reprezintă efortul cu care V. A. Urechia a entuziasmat o parte a societății de a onora acest demers patriotic național. În total pe această cale s-a colectată 7.056 lei.

Pregătirea unei conferințe într-un județ era discutată cu factorii locali de

răspundere, de regulă, cu prefectul, primarul și directorul liceului din localitate, iar în unele cazuri și cu comandantul regimentului.

Urechia era atât de hotărât să facă această statuie, încît programarea conferințelor a devansat data de înființare a Societății Miron Costin (11 iunie 1887).

Conferința susținută la **Pitești** este organizată cu sprijinul directorului Gimnaziului din Pitești în colaborare cu prof. Al. Chirculescu și căpitanul Vasile Alexandrescu, nepotul lui V. A. Urechia. După o amîinare justificată de necesități organizatorice, ziua de 24 oct. 1887, propusă de Urechia, se amîină pentru ziua de vineri 13 noiembrie 1887.

Serbarea literară în beneficiul fondului statuii nemuritorului istoric Miron Costin a avut loc în „Salla Uklar” la orele 8 seara, așa cum rezultă din afișul difuzat. Din program aflăm cîteva amănunte interesante:

- I. *D-I. V. A. Urechia va face biografia sumară a lui Miron Costin, expunînd bustul redus al acestuia și fotografiile viitoarei statui*
 - II. *Recitare de versuri de un artist din București*
 - III. *D-I. V. A. Urechia va spune legenda lui „Ion Istețul”*
- Prețurile: Stalu 2-lea lei 2.*

V. A. Urechia ținea permanent publicul la curent, prin publicarea în ziare, de modul cum se desfășoară adunarea banilor pentru ridicarea statuii lui Miron Costin.

Cel care se va ocupa de organizarea conferinței de la Călărași este profesorul de gimnaziu, C. Mihalcea, care va colabora cu prefectul și comandantul regimentului în acest scop, după cum rezultă dintr-o scrisoare din 29 martie 1888

Conferința de la Ploiești desfășurată în data de 14 iunie 1887, dovedește eficiența cu care lucra Urechia, dacă ținem cont că ea a fost ținută la numai 3 zile de la semnarea Statutului Societății Miron Costin.

Și la **Brăila**, sarcina de a organiza conferința și de a colecta banii pe listele de subscriere revine tot unui profesor, fost student al lui Urechia, At. Popescu, directorul Gimnaziului din localitate

La **Constanța** se convenise ca această conferință dedicată statuii lui Miron Costin să se țină pe data de 9 august 1887, dar anumite evenimente importante au determinat schimbarea datei. Motivul schimbării îl constituie dezvelirea statuii lui Ovidiu, eveniment care a fost fixat pe data de 16 august 1887.

Programul este comunicat în următorii termeni:

- „*Muzica militară va cînta două bucăți clasice, una la început, alta între pauze*
 - *V. A. Urechia va vorbi despre Miron Costin și prof. Drăgescu despre Ovidiu”.*
- (37)

Conferința de la **Piatra Neamț** este consemnată în presa locală cu mult entuziasm la numai o săptămînă de la eveniment (5 septembrie 1887) : „*Duminică 30 august, Domnul V. A. Urechia a ținut o conferință în orașul nostru, în folosul statuii lui Miron Costin. Subiectul conferinței a fost o scurtă ochire asupra biografiei*

lui Miron Costin, biografie de mare interes pentru ori care român cu simț de țară și naționalitate. La sfârșitul conferinței, Domnul Urechia a citit două povești, exemple de limbă și originalitate... Ținem însă a atinge coarda cea mai justă și mai de laudă a meritelor D-lui Urechia, **acea a sacrificiilor ce face umblind din oraș în oraș pentru a culege tributul românilor**, oferit memoriei vrednicului și nemuritorului cronicar și bărbat de stat, ce acum două sute și mai bine de ani a căzut sub securea lui Constantin Cantemir. Ținem însă să spunem cât de mult se reflectă în figura și gestul vorbitorului, sentimentul Românului patriot, atunci când Domnul Urechia invocă memoria acelor „sfinte moaște” cum le numește D-lui cu drept cuvânt, care și-a jertfit viața servind țara cu credință și dragoste. Ne place a mărturisi că în mare parte acest monument al lui Miron Costin se va datora sîrguinței D-lui Urechia, căruia cu plăcere îi aducem odată cu urările și mulțumirile noastre pentru vizita făcută acestui oraș.”

Roman, orașul care a refuzat să patroneze acțiunea de realizare a acestei statui a lui Miron Costin, va fi vizitat fără resentimente de Urechia pentru a susține o conferință. Interesant este faptul că după acel refuz nimeni, în afară de armată, nu a mai îndrăznit să demareze pregătirile necesare unei asemenea conferințe. Este meritul comandantului „**Regimentului 8 Călărași**” din **Roman: locotenent-colonelul Costescu**, care și-a asumat această responsabilitate fiind rugat de însuși Urechia. Aflăm din corespondența datată la 14 septembrie 1887 că acesta deja tipărise afișele și biletele de intrare cu valoare de 4 lei. Din proprie inițiativă lt. colonelul Costescu a menționat în program și următoarea precizare „*Se va danța*”. Ziua conferinței a fost fixată pentru 27 septembrie 1887 la ora 2 p.m. Conferința se amână pentru data de duminică 4 octombrie 1887, motivînd publicului care a cumpărat deja bilete că artistul teatrului din București este indisponibil. (38)

Presa centrală va relata evenimentul de la Roman din data de 6 octombrie prin Leoneanu corespondentul ziarului *Românul* din localitate, din al cărui reportaj aflăm mai multe lucruri interesante ce merită a fi consemnate:

„Duminică 4 octombrie, a avut loc în saloanele clubului militar din Roman a noua conferință a lui V. A. Urechia în beneficiul fondului statuii lui Miron Costin. Bravi pe cât de buni români, ofițerii din garnizoana de Roman, în frunte avînd pe d-ul locotenent colonel Costescu, au organizat minunat această sărbătoare literară, care grație concursului și al doamnelor principalilor ofițeri din Roman, a produs suma de 625 lei. Asistară la conferință, veniți anume pentru aceasta, d-nii N. Ionescu și Panaite Donici. După ce d-u. Urechia termină de grăit, se ridicară îndată toate scaunele și în saloanele transformate în săli de bal, danțul începu și continuă cu multă animație mai multe ore. Urmă apoi o cină oferită mult grațios de D-na colonel Costescu, la care pe lîngă conferențiar luă parte mai mulți ofițeri și persoane civile de distincțiune. Între ofițeri vom cita pe generalul Pilat. Se ridicară numeroase toasturi pentru armată și pentru muncitorii în ogorul culturii naționale.

A doua zi, domnul Urechia, însoțit de domnul Mortzun, de domnul sub-prefect Tulbure și de alte persoane, vizitară din nou mănăstirea Băbesci, unde fotografia

mormîntului Costinilor ilustrează tomul II al operelor complete ale nemuritorului Miron Costin. Grațioasa proprietară a Brăniștenilor, pe care vine mănăstirea cu mormîntul Costinilor, d-na Pruncu, se interesă mult de lucrarea d-lui Urechia, căruia îi făcu o excelentă primire. Seara, reîntorși la Roman, domnul Urechia căpătă de la d-nii Caron Capri și Mortzun, dar și de la alte persoane, frumoase documente vechi pentru a fi copiate. A doua zi, bătrînul conferențiar plecă spre Botoșani unde era așteptat în aceeași zi, spre a face și acolo o conferință tot cu scopul mării fondului statuii lui Miron Costin." (39)

E cert că Armata Română a salvat onoarea româșcanilor prin contribuția acestora la ridicarea statuii lui Miron Costin.

A zecea conferință avea să fie la **Botoșani**, unde prefectul Boldur Lățescu îl va onora pe Urechia cu următoarele cuvinte: „Alexandrescu Urechia este și va fi bine primit în ori ce moment atît la Botoșani cît și ori unde se mișcă vre-o suflare românească. Rugîndu-vă, dar, ca să trimitеți din timp cuvenitele instrucțiuni și programul detaliat relativ la ținerea conferinței!”

Conferința va avea loc în data de 6 octombrie 1887. Sala teatrului s-a dovedit prea mică pentru „tot ce Botoșanii cuprinde mai important și mai inteligent, fără distincțiune de partid. La succesul moral al seratei a contribuit și societatea „Armonia”. Președintele ei, domnul Saint-Georges, împreună cu trei membri au încîntat auditoriul cîntînd la vioară și violoncel „Reveria” de Schumann, „Nocturna” de Voigt și „Serenada” de Haydn”. Aceasta este relatarea care avea să apară în data de 12 octombrie 1887 în ziarul *Lupta* despre această conferință. (40)

Fiecare conferință stătea pînă în ultima clipă sub semnul incertitudinii, din acest motiv este de admirat Urechia, care a reușit într-o perioadă așa de scurtă de timp să coordoneze toate amănunțele referitoare la planificarea lor.

La **Giurgiu** s-a confruntat cu altă problemă care este relatată cu franchețe de persoana cu care colabora, prof. Droc Barcian. În luna iunie circulau în Giurgiu liste de subscripții pentru ajutorarea incendiaților din Botoșani, Piatra Neamț și Giurgiu. În perioada 5-10 iulie, se preconiza chiar o conferință în acest scop. Din acest motiv este sfătuit să amîne conferința în toamna aceluia an pentru că: „O ilustră persoană ca Urechia să alerge din loc în loc, țînînd conferințe spre a realiza cel mai nobil scop, ar fi nedemn de Barcian, să te expună la un complet fiasco.”

Strategia aplicată de Urechia era de a apela la toate cunoștințele influente din localitate, de aceea apelează la Giurgiu și la colonelul V. Costa-Foru. Acesta, împreună cu soția, chiar din primul moment, ca un adevărat militar de carieră, își manifestă întreaga disponibilitate pentru a-l sprijini: „Unui Urechia nu pot să zic alt ceva de cît Mare Patriot. Ne vom da toată silința a-l ajuta întru îndeplinirea ideilor sale mărețe.” (41)

Pe 15 noiembrie 1887 lucrurile încep să se mai clarifice și Urechia este anunțat că, în fine, Clubul s-a deschis și s-a primit autorizația de la Comitetul Clubului de a se ține conferința în data de 29 noiembrie. Chiar este sfătuit să apeleze și la Marina

Militară, al cărui comandant era colonelul Costa-Foru.

Se constată o bună colaborare cu primarul Potecă și colonelul Costa-Foru, care s-au angajat să distribuie 100 bilete cu ocazia campaniei de recrutare în județ.

Erau precizate cele trei intervenții, din care nu lipseau cele două legende pe care Urechia avea să le citească: *Numai pe cei uniți îi ascultă Dumnezeu* și a doua legendă, *Ion Istețul*. Între pauze va cânta Muzica Militară. Prețul 5 lei de persoană. (42)

VIII. Raportul lui V. A. Urechia și situația financiară a fondului Statuiei lui Miron Costin

Din bilanțul bugetului pentru statuia lui Miron Costin, raportat de V. A. Urechia la 1 ianuarie 1888, rezultă următoarele, la capitolul cheltuieli:

- 18.000 lei – Contract cu D. Hegel
- 3.060 lei – Agio la suma de 18.000 lei
- 4.000 lei – Soclul statuii făcut din piatră din țară
- 2.000 lei - Transportul statuii
- 2.000 lei – Cheltuieli de instalare, cutia de stejar pentru oase, panachida, pergament, medalii etc.
- 4.000 lei – Cheltuieli generale de colectare, conferințe, studii pentru statuie etc.

Total = 33.060 lei, cu aproximație

Veniturile încasate din conferințe și de pe Listele de subscripții, totalizează suma de 18.233,50 lei. Rezultă un deficit de 14.826,50 lei, pe care speră să-i primească de la : „...*patriotismul românilor*”.

Raportorul avea să precizeze faptul că numele tuturor celor care l-au ajutat să susțină aceste conferințe vor fi publicați în ziua inaugurării statuii.

V. A. Urechia, cu corectitudinea care l-a caracterizat toată viața, avea să afirme în raport următoarele : „*Pentru ca publicul care a subscris să poată controla sumele de față, anexez la raport toate listele de subscriere venite la mine. Rugăm pe toate acele persoane care au subscris o sumă pe o listă și nu s-ar vedea trecute în raportul de față și în liste, să aibă bunătatea a ne vesti, indicându-ne în mâinile cărei persoane a dat banii, ca să-i putem reclama*”. (43)

După prezentarea acestui bilanț, credem că Urechia a realizat că nu se poate baza prea mult pe membrii din comitet și decide să retipărească circularele pe care le adresează la primării, casierii de județ și la comercianți.

Și ciclul conferințelor vor fi reluate cu multă insistență.

Conferința de la **Bacău**, pe care inițial o va planifica împreună cu devotatul său amic N. Corivan în luna mai sau septembrie, va fi fixată pentru data de 28 august 1888.

IX. Serbările Costiniane de la Iași (11-13 iunie 1888)

Acel deficit de aproape 15.000 lei nu era deloc comod pentru inițiator. Acum se dovedește încă o dată capacitatea acestui excepțional organizator, stimulat de un patriotism sincer, când își propune o acțiune de proporții care, pe de o parte, să-i conștientizeze pe ieșeni de privilegiul de a avea o statuie a lui Miron Costin și, pe de altă parte, de a colecta o importantă sumă de bani.

V. A. Urechia va apela și la nepotul său Costică, care era ofițer în cadrul Direcției de Artilerie, pentru organizarea unui foc de artificii în cadrul Serbărilor închinat lui Miron Costin. Acesta îi va răspunde pe data de 26 mai 1888, după ce s-a informat despre această problemă la colonelul Gramaticescu, Directorul Pirotehnicii:

„Pentru trei zile (11,12,13 iunie), un foc de artificii nu poate fi mai ieftin de 3.500-4.000 fr. Însă, avînd în vedere scopul pentru care se face, nu vor costa de cît materialele ce vor trebui să se cumpere din comerț, care reprezintă 1.200-1.500 lei. Restul materialelor ce se vor lua din Magazia Pitotehnicii să nu se pună în cont și să se dea gratis. Căpitanul Dimancea împreună cu un ofițer, 7 artificieri și 20 soldați vor pleca în ziua de 9 iunie spre Iași, cu un tren expres, compus din 5 vagoane încărcate cu toate artificiile și dispozitivele necesare.”

Pentru a se reda imaginea lui Miron Costin cu ajutorul artificiilor, este solicitat un portret al cronicarului, pe care nepotul îl va prezenta căpitanului Dimancea.

Urechia este asigurat de nepotul său că s-au făcut toate intervențiile la Căile Ferate și s-a dat ordin la Iași pentru muzică militară. După cum se vede, armata rămîne armată, e cea care impresionează prin eficiență, precizie, rapiditate și generozitate în acest caz. (44)

Cu toate că inițial, în august 1888, s-a facturat focul de artificii cu suma de 3.126,45 lei de către Ministerul de Resbel, ulterior, la intervenția lui V. A. Urechia la Președinția Consiliului de Miniștri, acesta transmite propunerea de reducere a sumei cu valoarea de 1.804,60 lei, care reprezintă costul materialelor luate din magaziile Pirotehnicii. Interesant este faptul că Directorul Pirotehnicii, căpitanul Dimancea, cel sub a cărui comandă s-a executat focul de artificii, a indicat suma de plată de numai 1.500 lei prin scrisoarea nr. 1408 din 5 iulie 1888, așa cum s-a convenit inițial prin intermediul nepotului lui Urechia. (45)

Programul acestor Serbări închinat lui Miron Costin prevedea o varietate de manifestări, pe zile și cu locații diferite.

În prima zi, sîmbătă, 11 iunie 1888, la orele 16, este prezentat în Grădina Publică din Copou un program pe care organizatorii l-au denumit *Program Special*. Din program nu lipsesc evoluările Orchestrei Militare și a corului Conservatorului sub bagheta lui Gavril Muzicescu. Focul de artificii cuprinde o suită de varietăți intitulate foarte sugestiv: Bombe cu șerpișori, Evantai de candelor romane, Bombe cu ploaie de aur, Ploaie de stele etc.

A doua zi, Duminică, 12 iunie 1888 va fi marcată de solemnitatea punerii

pietrei fundamentale la Statuia lui Miron Costin, în piața Primăriei. O invitație specială a fost tipografiată în acest scop, semnată de membrii din Comitet cu reședința în Iași: Leon Negruzzi, N. Gane, N. Culiario și secretarul V. A. Urechia.

La ora 15, în Grădina Publică se va derula un program artistic susținut de elevii Școlii de Meserii și de Corul Conservatorului sub conducerea d-lui Gavril Muzicescu. Studenții de la Conservator își propun un interesant tablou plastic, care să reprezinte scena arestării lui Miron Costin la Bărboși.

Trei baloane gigantice vor fi lansate, care îi reprezintă pe Miron Costin, Nicolae Costin și Pătrașcu Costin.

În final, focul de artificii încheie această a doua seară Costiniană, care va ilumina busturile M. S. Regele Carol I și Regina Elisabeta.

Luni 13 iunie 1888, la orele 9-11, ieșenii - și nu numai - sunt invitați la un Matineu Literar și Artistic în sala Universității. Aici va conferenția V. A. Urechia despre legenda Costiniană și Al. Vlahuță va recita poezii. În final vor fi interpretate arii naționale.

Începînd cu orele 15, în Grădina Publică din Copou vor evolua cu un program artistic elevii de la Școala de Meserii. Spre final focul de artificii va reprezenta bustul lui Miron Costin. (46)

La punerea pietrei fundamentale au fost depuse în fundație și osemintele lui Miron Costin, aduse de Urechia de la Biserica din Brănișteni. Tot cu această ocazie, a fost depus și un tub de zinc în care a fost introdus pentru conservare *Uricul lui Miron Costin*, tubul fiind confecționat de către meseriașii de la Școala de meserii din Iași.

Statuia lui Miron Costin

Odată semnat contractul cu sculptorul Hegel, diplomatul G. Bengescu, însărcinatul cu afaceri la Paris, avea să transmită acest contract pentru a fi semnat și de V. A. Urechia, prin scrisoarea nr.779 din 28 iulie 1887. Concomitent, va transmite și chitanța de 2.000 fr. destinați acestui artist conform contractului la semnare. (47)

Eliberat de efortul depus la Serbările Miron Costin de la Iași, V. A. Urechia se interesează de starea în care se află statuia la Paris. Pentru acest motiv, se adresează acestui destoinic diplomat, G. Bengescu (care printre altele a știut să-l secondeze cu discreție și dăruire pe ambasadorul nostru la Paris, care era Vasile Alecsandri), în data de 16 iulie 1888, cu rugămintea să se intereseze de stadiul în care era statuia. Acesta avea să-i răspundă cu multă responsabilitate inițiatorului acestei statui, numai după ce va vedea cu ochi lui realitatea.

În data de 2 august 1888, cînd redacta scrisoarea de răspuns, G. Bengescu constata: „*Primind scrisoarea D-Voastră din 16 iulie, m-am grăbit a merge împreună cu D-I Hegel la D-I Durenne, turnător în bronz, 2 Faubourg Poissonière, unde am constatat că statuia lui Miron Costin, măsurînd 3,2 m, este turnată în bronz și gata a fi expedită. Asemenea sunt cizelate toate ornamentele, adică **aplica părții***

dinainte, cu stema națională, patru console pentru fixarea soclului, și, în fine, aplica posterioară, figurînd o carte deschisă. Toate aceste bucăți sunt și dînsule gata a fi expediate, după ce se vor îndrepta cîteva erori ce am observat în ortografia numelor române, și pe care le-am semnalat d-lui Hegel.

În atelierul d-lui Moltz, turnător, rue de Rennes, nr. 149, am văzut baso-reliefurile reprezentînd unul „Arestarea lui Miron Costin”, iar celălalt „Miron Costin, citind la Curtea lui Jean III.” Ambele baso-reliefuri s-au părut foarte reușite; ele măsoară 0,91 m. Cel dintîi e gata cu desăvîrșire; cel de al doilea va fi terminat peste două sau trei zile.” (48)

În aceste condiții, Urechia îl va mandata în data de 30 iulie 1888, pe diplomatul G. Bengescu cu misiunea onorabilă de a achita sculptorului suma de 10.000 lei. Confirmarea achităării este scrisoarea din data de 9 august 1888, prin care diplomatul va transmite chitanța semnată de sculptorul Hegel pentru această sumă. (49)

Întîmplarea face ca să avem acum dovada că pe statuia lui Miron Costin exista **Stema Regală a României**, pe care a văzut-o diplomatul nostru la Paris, în atelierul sculptorului.

Dar ansamblul acestui monument prevedea mai multe elemente în afară de statuia propriu-zisă, precum soclul, scările din jurul statuii, pavajul și gardul care înconjura acest monument.

Urechia trecuse în Statutul Societății o prevedere la articolul 5, în care se consemna că toți membrii societății au dreptul să semneze într-un pergament care va fi depus sub soclul statuii lui Miron Costin.

Expedierea statuii avea să se efectueze în data de 7 august 1888, pe calea ferată, fiind însoțită de recipisa de expediere care precizează conținutul celor 2 cufere în greutate de 2.045 kg. Celelalte basoreliefuri au fost expediate pe data de 8 august 1888, fiind ambalate într-o cutie cu greutatea de 95 kg. (50)

Pentru că statuia a sosit la București și soclul de la Iași nu era încă finisat, Urechia a decis să prezinte pentru cîteva zile statuia în incinta Ateneului Român, pentru a oferi publicului din Capitală privilegiul de a vedea statuia lui Miron Costin.

Lipsa acută a banilor necesari pentru achitarea atîtor facturi restante l-au determinat pe V. A. Urechia să apeleze și la prietenul și colaboratorul său care prezida Atheneul Român, **Constantin Esarcu** (1836-1898), inițiatorul subscripției publice pentru construirea Ateneului, care se realizase sub lozinca: *Un leu pentru Atheneu!*

Răspunsul lui C. Esarcu nu va întîrzia, pentru că în data de 14 ianuarie 1889, Urechia se va bucura să primească următoarea veste:

„Iubitul meu Domn!

Atheneul Român nu putea rămîne indiferent la generoasa inițiativă căruia țara întregă datorează cea mai frumoasă statuie ce posedă; statuia marelui său cronicar Miron Costin.

Convins că sunt expresiunea întregii Societăți a Atheneului, dă-mi voie de a vă înainta, ca un omagiu ce aducem fecundeii Dv. activității și spre a servi la acoperirea deficitului ce a lăsat plata sus-menționatei statui, suma de 1.401 lei, rezultatul intrărilor la expozițiunea de Belle-arte și la serbarea muzicală dată în ziua de 12 ianuarie 1889 în Palatul Atheneului.

Primiți, iubitul meu Domn expresiunea afectuoaselor mele sentimente. C. Esarcu.” (51)

Lipsa finală a unui raport de venituri și cheltuieli din arhiva studiată nu ne permite să evaluăm costul final al statuii lui Miron Costin și nici cum au fost acoperite aceste deficite.

Nu este exclus ca Regele Carol I, atenționat de consilierul său personal Ion Kalinderu, el însuși în Comitetul Asociației Miron Costin, de dificultățile financiare legate de statuia lui Miron Costin, să fi contribuit suplimentar cu o sumă importantă pentru acoperirea deficitului.

XI. Sculptorul Wladimir Hegel (1839-1918) poate fi considerat un reprezentant al neoclasicismului românesc, care se trage dintr-o veche familie de sculptori polonezi. Cele patru generații de sculptori din dinastia Hegel erau profund atașate de cultura poloneză. Este meritul lui V. A. Urechia de a-l fi descoperit la Paris și de a-i fi comandat statuia lui Miron Costin.

Wladimir Hegel se stabilește în București și devine profesor la Școala de Arte și meserii în 1891 și profesor de sculptură și desen la Academia de Belle Arte din București în anul 1898. În această perioadă, o serie de sculptori de renume au absolvit această instituție printre care D. Mirea, D. Paciurea și Constantin Brâncuși, care vor influența sculptura modernă a secolului al XX-lea.

Pictorul Nicolae Tonitza avea și el cuvinte de laudă la adresa acestei statui de la Iași : „**Cea mai reușită statuie din câte s-au ridicat pe pământul Țării Românești este, fără tăgadă, statuia cronicarului Miron Costin din Iași.** Este cea mai reușită, fiindcă îndeplinește toate calitățile ce se cer unui monument public. E elocventă, fără să fie zbuciumată. E ireproșabilă, ca forme anatomice și ca proporții. E ideal adaptată la un soclu cu o arhitectură pitorească și cuminte. E documentat costumată. E expresivă și sugestivă. Și, mai cu seamă, e decorativă și perfect încadrată în decorul înconjurător...” (52)

Hegel va mai realiza în anul 1891 bustul Reginei Elisabeta. În anul 1893, se va inaugura la Galați bustul lui M. Kogălniceanu, realizat din bronz cu un pedestal din granit de Sinaia, care a fost donat orașului de către V. A. Urechia, cel care a contribuit esențial la venirea sculptorului în România.

Bustul lui V. Alecsandri din Bacău va fi realizat tot de Hegel în 1894. Peste numai trei ani, se va dezveli bustul poetului Enăchiță Văcărescu. O altă lucrare impresionantă a lui Hegel va fi inaugurată la 13 septembrie 1901, pe care o va intitula *Monumentul Eroilor Pompieri* din București.

Neobositul artist va primi o comandă pentru a-l surprinde pe pașoptistul C. A. Rosetti, fost primar al Bucureștiului, care va fi amplasată în piața ce îi va purta numele, în anul 1903. Seria lucrărilor impozante continuă cu statuia din bronz a lui Vasile Alecsandri din Iași, care va fi amplasată în fața Teatrului Național. (53)

Fig. 5 Statuia lui Miron Costin din Iași

Institutul de Anatomie din Iași, construit în perioada anilor 1894-1900 după planurile arhitectului Ștefan Emilian, era, în perioada respectivă, unicul din Europa în privința instalațiilor. Inspirat de arhitectura templului grec, monumentală intrare este marcată de un portic format din șase coloane dactice, încoronate de un fronton triunghiular al cărui basoreliev este adecvat acestui institut.

Frontispiciul de pe clădire redă o lecție de anatomie realizată de Hegel. Personajele basoreliefului îi reprezintă pe Take Ionescu, ministru al Instrucțiunii Publice, stînd în picioare la capul cadavrului și la dreapta sa pe arh. Ștefan Emilian. În spatele lui Take Ionescu se află N. Culianu, rectorul Universității, iar la picioarele cadavrului se distinge

doctorul Peride, decanul Facultății de Medicină. Figura cadavrului este a lui Hegel. Printre alte personalități, se pot distinge Gh. Bogdan și V. A. Urechia amplasați pe rîndul superior. (54)

Ultima lucrare importantă realizată de Hegel o constituie statuia lui Dinicu Golescu din București, în apropierea Spitalului Militar.

XII. Inaugurarea statuii lui Miron Costin din Iași

O etapă care a precedat punerea pietrei fundamentale la statuia lui Miron Costin a fost deschiderea cripei Costineștilor din Brănișteni-Barboși (Roman) în data de 8 iunie 1888, unde au fost îngropați cei doi frați Velicico și Miron Costin. Osemintele au fost aduse la Iași de Urechia și așezate într-o cutie de stejar. În data de 12 iunie 1888, cu ocazia punerii pietrei fundamentale a statuii, acestea au fost așezate la baza statuii.

Statuia lui Miron Costin a fost amplasată într-o piață care era considerată la

acea vreme centrul oraşului Iaşi, unde se derulau cele mai importante evenimente. Piaţa, numită a Pomului Verde, era populată cu buchinişti-anticari după cum ne relatează Ion Mitican. (55)

Monumentalastatuie este amplasată în spaţiul unde s-a aflat casa cronicarului, la intersecţia străzilor Cuza Vodă şi Gh. I. Brătianu, în imediata apropiere a casei Alecu Balş şi a vornicului Nicolae Millo. (56)

Monumentul a fost inaugurat în data de 18/30 septembrie 1888, în prezenţa a peste 10.000 participanţi, printre care şi membrii a două delegaţii de studenţi din Bucovina şi Polonia, sărbătorindu-se evenimentul sub denumirea „*Naţiunea română este recunosătoare*”.

Cu prilejul dezvelirii monumentului, compozitorul Gavril Muzicescu a compus un marş închinat lui Miron Costin. Printre cei care au evocat personalitatea marelui cronicar au fost Mihail Kogălniceanu, în calitate de preşedinte al asociaţiei, V. A. Urechia, în calitate de secretar al asociaţiei şi primarul Iaşului, Vasile Pogor.

La banchetul organizat cu acest prilej, Urechia le-a oferit invitaţilor o surpriză sub formă de meniu. Acest eveniment era iniţial planificat pentru data de 14 septembrie, când Urechia, ca un excelent organizator ce era, se gândise şi la meniul ce urma să fie servit. În manuscrisul acestui meniu era indicată data de 14 septembrie şi preţul de 15 fr. de persoană. (57)

Dar surpriza era o litografie realizată de însuşi sculptorul W. Hegel, la indicaţiile lui Urechia, care ilustra cu imagini sugestive evenimentul, şi în acelaşi timp, prezenta şi textul plin de umor al meniului oferit.

Litografa este semnată în partea inferioară-dreaptă de W. Hegel.

V. A. Urechia a pus în circulaţie şi o medalie din bronz de 51 mm. cu ocazia inaugurării statuii lui Miron Costin. Medalia reprezintă statuia lui Miron Costin, cu numele sculptorului pe soclu.

Statuia lui Miron Costin din Iaşi dăinuie şi astăzi ca o mărturie a efortului depus de V. A. Urechia, care a ştiut să entuziasmeze o bună parte a societăţii româneşti ce a contribuit, după posibilităţile fiecăruia, la ridicarea acestei lucrări monumentale, reprezentativă pentru cultura românească. (58)

Note:

1. MIRON COSTIN. *Opere complete* după manuscrise, cu variante şi note, cu o recenziune a tuturor codicelor cunoscute pînă astăzi, bibliografia, biografia lui Miron Costin, un glosar lucrat de D. L. Şăineanu, portrete, facsimile diverse, de V. A. Urechia. Tipărită sub auspiciile Academiei Române şi cu ajutorul Ministerului Cultelor şi al Instr. Publice, Tomul I, Bucureşti: Tipogr. Acad. Române, 1886, p. VI
2. *Oameni în memoria Galaţiului; Aniversări 2009*, Biblioteca judeţeană V. A. Urechia, coord. Zanfir Ilie, Galaţi: Editura Axis Libri, 2010, pp. 73-75

3. *Ibidem*, p. 99
4. MIRON, COSTIN. *Opere complete* de V. A. Urechia, lucrare citată, pp. 60-61
5. *Ibidem*, p. 592
6. *Ibidem*, p. 593
7. *Ibidem*, p. 600
8. *Ibidem*, p. 601
9. *Ibidem*, p. 604
10. MIRON, COSTIN, *Opere complete*, de V. A. Urechia, T. I- II, lucrare citată, p. 604
11. MIRON, COSTIN, *Opere complete*, de V. A. Urechia, Tomul II, lucrare citată, p. 604
12. MIRON, COSTIN, *Opere complete*, lucrare citată, p. 605, 606
13. MIRON, COSTIN *Opere complete*, lucrare citată, p. 612
14. *Arhiva Bibliotecii V. A. Urechia*, cota LXIX (1), p. 40
15. MIRON COSTIN, *Opere complete*, de V. A. Urechia, lucrare citată, p. 612
16. *Arhiva Bibliotecii V. A. Urechia*, cota LXIX (1), p. 49
17. *Arhiva Bibliotecii V. A. Urechia*, cota LXIX (2), p. 287 și 288
18. *Arhiva Bibliotecii V. A. Urechia*, cota LXIX (2), p. 134
19. *Ibidem*, cota LXIX (3), p.87
20. *Ibidem*, p. 103 și cota LXIX (3), p. 10
21. *Ibidem*, p. 116
22. *Ibidem*, p. 399
23. *Ibidem*, p. 442
24. *Ibidem*, p. 415
25. *Ibidem*, p. 301
26. *Ibidem*, cota LXIX (2), p. 433
27. *Ibidem*, cota LXIX (4), p. 1, 2
28. *Ibidem*, cota LXIX (3), p. 156
29. *Ibidem*, p. 117
30. *Ibidem*, p. 379, 410, 405, p. 59
31. *Arhiva Bibliotecii V. A. Urechia* cota LXIX (2), p. 417
32. *Ibidem*, cota LXIX (3), p. 68
33. *Ibidem*, cota LXIX (4), p. 73
34. *Ibidem*, cota LXIX (3), p. 271
35. *Ibidem*, p. 387, 390, 391, 131, 144, 147.
36. Lista senatorilor și deputaților care au contribuit la ridicarea statuii lui Miron Costin: V. Andrieși, D. Ioan, Iurașcu, Lerescu, Bușilă, Gogu Ștefănescu, Mache Atanasiu, D. V. Adamaki, Orescu, Nicolaide, I. Codrescu, Demetrescu
37. *Ibidem*, p, 29, 31 și cota LXIX (3), p. 154
38. *Ibidem*, p., 13, 15, 17
39. *Ibidem*, p. 13, 15, 17.

PAGINI DE ISTORIE

40. *Arhiva Bibliotecii V. A. Urechia*, cota LXIX (1), pag. 253, 254, 255 și cota LXIX (3), p. 5
41. *Ibidem*, p. 63
42. *Ibidem*, p. 82, 83, 44, 50, 53, 153, 70, 71
43. MIRON COSTIN, *Opere complete*, de V. A. Urechia, lucrare citată, p. 613
44. *Ibidem*, cota LXIX (4), p. 58.
45. *Arhiva Bibliotecii V.A.Urechia*. cota LXIX (1), pag. 109, cota LXIX (2), p. 61
46. *Ibidem*, p. 2
47. *Ibidem*, p. 27
48. *Ibidem*, p. 30
49. *Ibidem*, p. 32
50. *Ibidem*, p. 64
51. *Ibidem*, p. 454
52. *Ibidem*, p.31
53. *Ibidem*, p. 32
54. SUȚU, RUDOLF, *Lașii de odinioară*. Iași; Tipogr. Lumina Moldovei, vol. 2, 1923, p. 183
55. MITICAN, ION, *Din Tîrgul Cucului în Piața Unirii*. Iași: Ed. Tehnopress, 2008, p. 225
56. Casa Alecu Balș, reunită ulterior la 1880 cu cea a vornicului Millo, a fost închiriată institutului „*Notre-Dame de Sion*” în 1868. În prezent este sediul Conservatorului, Filarmonicii din Iași și a Liceului de artă O. Băncilă
57. *Arhiva Bibliotecii V. A. Urechia*, cota LXIX (2), p. 193
58. Statuia Miron Costin se află pe *Lista monumentelor istorice* din județul Iași la cota IS-III-B-04302.

ANUL 1812- ADEVĂR ISTORIC: 200 ANI DE LA ANEXAREA BASARABIEI DE CĂTRE IMPERIUL RUS

The historical truth of the 1812 year : the 200 years since the annexation of Bessarabia by the Russian Empire

Tatiana AMBROCI, Maria CHICU

Abstract: *In the article are presented information about the Conference at the Library of the College in Chisinau, the protagonist, Vlad Mischevca Ph. d. in history, Associate Professor, Coordinator, scientist at the Institute of history, State and law of the ASM which is one of the members of the initiative group members party to the „year of 1812”. Mr. Lv. Mischevca claimed his „year of 1812: Genesis of the Bassarabian Problem,” referring to the Russo-Turkish war of 1806-1812, demonstrating with luxury details the gallery of historical personalities, heraldic symbols of the era, and rare documents, maps, found in archives, libraries and museums in Athens, Moscow, Paris, as well as about the notorious personalities of national historiographers, who broached the historical truth about the year 1812.*

„Un popor ce nu-și cunoaște istoria
este ca un copil ce nu-și cunoaște părinții”
N. Iorga

În ziua de 2 mai a.c., în *Sala de Lectură* a Bibliotecii Colegiului de Construcții din Chișinău, a fost organizată o conferință științifică cu genericul „Anul 1812 - adevăr istoric: 200 ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus”. La această conferință au participat elevii anului II și III ai colegiului, direcția instituției, cadre didactice, bibliotecari. Evenimentul a început cu cuvinte de salut și cu prezentarea invitatului de onoare - Dl. Vlad Mischevca, doctor în istorie, conferențiar, cercetător științific, coordonator la Institutul de Istorie, Stat și Drept al AȘM.

Elevii colegiului au prezentat sumar CV-ul invitatului - scurte date

biografice și informații privind activitatea științifică. Astfel, auditoriul, chiar de la bun început, a ramas surprins de diversitatea cercetărilor științifice (cca 60 publicații), precum și a studiilor și stagiilor peste hotare (Franța, Grecia, România, Polonia), cărților publicate (9 studii monografice) ale autorului. Elevii grupei *TPL 09.09* au prezentat informații succinte despre evenimentul istoric ce s-a produs cu 200 ani în urmă și urmările nefaste ale anexării Moldovei dintre Prut și Nistru sub aspectul dezvoltării social-politice, economice și culturale ale acestei palme de pământ, numită Basarabia.

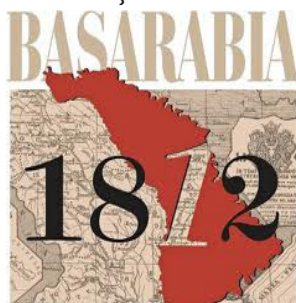
Pornind de la un citat din Sfânta Evanghelie: „Cunoaște adevărul și adevărul te va slobozi”, elevii au dat citirii textul *Declarației grupului de inițiativă „Anul 1812”*, adoptate la 15 mai 2011, din dorința firească de restabilire a adevărului istoric în scopul încurajării publicării de monografii, studii de documente, organizării manifestărilor cultural-științifice, a dezbaterilor publice în spațiul mediatic pe această temă. De remarcat că invitatul – dr. Vlad Mischevca este unul din membrii semnatori ai grupului de inițiativă „Anul 1812”, transformat ulterior într-o mișcare civică.

A urmat discursul Dlui Vl. Mischevca, cu genericul „Anul 1812: Geneza Problemei basarabene”. Istoricul a vorbit despre istoria războaielor ruso-austro-turce și ruso-turce, mai detaliat referindu-se la războiul ruso-turc din 1806-1812, demonstrând cu lux de amănunte și ilustrativ galeria personalitățile istorice ale epocii, simbolurile heraldice, hărțile și documentele rare, depistate în Arhivele, Bibliotecile și Muzeele din Atena, Moscova, Paris, de pe muntele Athos etc. Domnia sa, la finele discursului, a răspuns la întrebările elevilor colegiului, care au manifestat

curiozitate și au fost foarte atenți și receptivi la cele relatate. Întrebările s-au axat pe subiectul discutat din perioada secolului al XIX-lea și pînă-n prezent, cu referință la simbolurile de stat și alte probleme social-politice. Este de menționat și faptul că Biblioteca Colegiului a organizat o expoziție de carte istorică, ce reflectă evenimentul „Anul 1812”, printre acestea regăsindu-se și unele din monografiile Dlui Vlad Mischevca, precum și ediții din biblioteca personală a profesorului de istorie, care a fost organizatorul și moderatorul conferinței.

Beneficiind de tînărul auditoriu prezent la această conferință, Dl. Vlad Mischevca le-a vorbit elevilor și despre personalitățile notorii ale istoriografiei naționale de la noi din republică, care au abordat și au scos în evidență adevărul istoric despre *Anul 1812 – acea Generație de Aur*, am spune noi, din care face parte și Domnia sa.

Această activitate extracurriculară a elucidat un adevăr de necontestat, pe care însuși marele Eminescu în opera sa politică l-a menționat: „Basarabia [...] în 1812 a fost, în actul oficial de cesiune, dobîndită de către Rusia de Poarta Otomană, dar în realitate a fost răpită de la legitimul și adevăratul său proprietar, care era Moldova...”

La 16/28 mai 1812, în incinta Hanului lui Manuc a avut loc procedura oficială a semnării Tratatului de pace ruso-turc de către împuterniciții celor două imperii. El includea 16 articole de bază și, separat, încă două articole secrete, dintre care articolele 4 și 5 vizau direct destinul Principatului Moldovei.

БРАТЬЯ ЗАЛЕВСКИЕ:**БЕЛЬЧАНЕ, ПОКОРИВШИЕ ОПЕРНЫЙ МИР**

**Brothers Zalewski from Balti conquered
the opera world**

Инна КУЗНЕЦОВА

ABSTRACT: *These two great exceptional interpreters (bassi-baritoni) originating from Balti city, Sigismund and Tadeuș Zalewski, whom cheered a whole world, (artistic tours to St. Petersburg, Odessa, Milan, Zagreb, Vienna, Belgrade, Sofia, Budapest, Barcelona, Madrid, Rome, Naples, Bucharest, Berlin, Paris, Boston, New York, London, Turin, Chisinau) places us among the nations of the world with a deep sensitivity. Each artist contributes with his talent and his work to the cultivation of beauty that is destined to give a noble stimulus to the human soul.*

Сигизмунд Залевский,
артист Мариинского театра,
в образе Гамлета

ЗАЛЕВСКИЙ Сигизмунд Сигизмундович (2 (14).10.1885, Бельцы – 23.3.1945, Бухарест)

Артист оперы (бас-баритон), камерный певец и режиссер. Брат Тадеуша Орды. Родился в семье губернского секретаря. Пению обучался в Кишиневском музыкальном училище (класс Анджело Дисконти), в музучилище в Киеве у тенора А. Мишуги, затем в Римской академии «Санта-Чечилия» у Антонио Котоньи.

В 1910 - 1911 солист петербургского Мариинского театра (дебютировал в партии Онегина). Здесь же был партнером Федора Шаляпина в «Князе Игоре» А. П. Бородина. В 1915 и 1918 пел в Одесской опере и Киеве, с 1918 солист Оперы С. Зимина в Москве. Пел в Турине (1916 - 1924), Милане (1924 - 1932). В 1920 блестяще выступил в партии Бориса Годунова в Триесте в оперном театре им. Дж.

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

Верди, после чего, бывший на одном из спектаклей Артуро Тосканини, главный дирижер театра «Ла Скала», пригласил его в Милан. Позднее гастролировал в Берлине, Вене, Бухаресте, Будапеште, Софии, Белграде, Загребе, Праге, Варшаве, Париже (театр «Гранд-Опера», 1925 - 1926), Барселоне, Нью-Йорке, Лондоне, Кишиневе и в Южной Америке.

С 1935 солист Бухарестской оперы. Главный режиссер сцены (1933 - 1940). В 1924 - 1945 выступал как режиссер и постановщик спектаклей «Фауст», «Аида», «Тоска», «Эрнани», «Парсифаль», «Андре Шенье», «Девушка с Запада», «Демон», «Евгений Онегин», «Пиковая дама», «Черевички», «Фальстаф», «Лючия ди Ламмермур» в оперных театрах Бухареста и Вены; автор либретто оперы «Овидий» К. Ноттара по пьесе В. Александри.

Обладал мощным, звучным голосом красивого «металлического» тембра и актерским дарованием. Умело сочетал вокальное искусство со сценической игрой, уделял большое внимание жесту, мимике и гриму.

Одна из лучших партий – Борис Годунов (пел на шести языках – русском, немецком, французском, испанском, итальянском и румынском). Ф. Шаляпин высоко оценил созданный им вокально-сценический образ. Другие партии: Демон («Демон» А. Г. Рубинштейна), Князь Игорь («Князь Игорь» А. П. Бородина), Гремин («Евгений Онегин» П. И. Чайковского), Жермон («Травиата»

Сигизмунд Залевский (сидит первый слева) среди членов дирекции оперного театра в Познани

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

Дж. Верди), Амонасро («Аида» Дж. Верди), Скарпиа («Тоска» Дж. Пуччини), Эскамильо («Кармен» Ж. Бизе), Риголетто («Риголетто» Дж. Верди) и др.

В 1930-х годах неоднократно выступал в Кишиневе с сольными концертами, в которых исполнял арии из опер и романсы русских композиторов. Его учениками были: Алла Баянова, Шербан Тассиан, Нае Секэрян, Джордже Фолеску и др.

Выступал на сцене вместе с такими знаменитыми певцами и дирижерами как: А. Тосканини, П. Маскани, М. Снежина, М. Метакса, И. Петров, А. Протти, Л. Бабич, Е. Жилетта, Г. Стериан, Е. Бобальд, Т. Нэнеску, Г. Петровичану, А. Алджер, А. Македон, А. Никулеску, Ж. Сулливан, И. Манолеску, В. Маланецки, З. Радзивиловски, Н. Апостолеску, Дж. Фолеску, А. Лупеску, О. Грозавски, М. Быркэ, Ж. Бобеску, А. Алессадреску, И. Бейн, Е. Массини, У. Пессионе, Дж. Джорджеску, М. Бырсан, М. Штирбей, Е. Ивони, А. Костеску-Дука, Р. Штайнер, Ф. Шаляпин и др.

Дирижер Жан Бобеску в своих воспоминаниях «За оперным пюпитром» писал о совместной работе с Сигизмундом Залевским: «Мы сотрудничали на премьере оперы «Марта» Ф. Флотова и при постановке «Лючии ди Ламмермур» Г. Доницетти. Залевский был театральным человеком, высочайшей подготовки, хорошим режиссером, но для меня он остался прежде всего самым лучшим Скарпиа, которого я мог себе представить. В этой роли он был непревзойденным. У него были элегантность, сарказм, динамизм, сила драматизма, которой подчинялись все элементы сценической постановки».

Из воспоминаний ученика Сигизмунда Залевского, оперного певца Михаила Арнэуту (родился в 1923 г. в селе Балабанка, округ Лиман, уезд Четатя Албэ – умер в 1995 г. в Бухаресте):

«Дебют Сигизмунда Залевского в опере Мусоргского «Борис Годунов» состоялся в Триесте в 1920 г. Успех был большой. Но настоящей славы он достиг в Ла Скала, где под руководством главного дирижера А. Тосканини прошли десятки спектаклей с его участием. Перевоплощение С. Залевского в трагический образ Царя Бориса стало для итальянских зрителей подлинным открытием. Из Милана певец отправился в Рим, а затем выступал во всех престижных итальянских театрах. Столь же большого успеха он добился, выступая на сценах Франции, Германии, Австрии и Америки. Высокий, атлетического сложения, с врожденным благородством и изяществом, с волнующим голосом бас-баритона, Залевский достигал на сцене вершин артистической выразительности. Партию Бориса он пел на шести языках! К нам, в Румынию, Залевский приезжал в 1924, 1927 и 1031 годах. На сцене Бухарестской оперы он ставил «Бориса Годунова», будучи приглашенным сюда в качестве певца и режиссера. Не зная румынского языка, Залевский произносил слова удивительно чисто, без акцента. Самая большая сложность в исполнении оперной партии на иностранном языке, отличном от того, на котором она написана, состоит в том, что слова не совпадают по слогам

с мелодической линией. Залевский с успехом справился с трудностями и спел по-румынски превосходно. Как он этого добился? Он обладал особой интуицией при исполнении партий на различных языках.

Вклад Залевского в развитии румынской оперной сцены огромен.

Залевский умер 23 марта 1945 г. Так и не увидев меня на сцене в роли, которой я ему обязан – в роли Царя Бориса. Много труда и усилий под руководством своего учителя вложил я, проникая в партитуру гениального Мусоргского. Премьера состоялась 21 октября 1945 г. Приношу всю мою признательность и уважение незабвенному маэстро Сигизмунду Залевскому».

Тадеуш Орда (Залевский)
в роли Евгения Онегина.
Опера Сергея Зимина

Орда Тадеуш Сигизмундович (настоящая фамилия **Залевский**) – 30.4. (12.5) 1889 Бельцы (?) – 23.6.1930, Варшава. Артист оперы (бас-баритон). Брат С. Залевского, муж Т. Сабанеевой.

После окончания гимназии в Кишиневе и двух курсов юридического отделения в Киевском Университете, уехал в Рим, где продолжил вокальное образование. В 1903 - 1907 учился у В. Анненкова, педагога по вокалу, окончившего Петербургскую Императорскую консерваторию (класс А. Котоньи). В 1910 дебютировал в России, исполнив партию Эскамильо («Кармен»), и был приглашен в Тифлисскую оперу. Был солистом в оперных театрах Одессы, Екатеринослава, Петербургского Мариинского театра. С 1918 выступал в Оперном театре С. И. Зимина в Москве. Через неко-торое время переехал в Баку, где также пел и занимался постановкой опер.

Осенью 1919 выехал в долгое турне по Малой Азии, потом в Константинополь. Продолжил турне по Болгарии, Греции и Египту. В 1921 с огромным успехом пел в Италии, там получил приглашение в Парижскую оперу для выступления в «Борисе Годунове». Позднее гастролировал в Бельгии.

В 1922 впервые выступил на концерте в Варшавской филармонии. В Варшавской опере выступал до 1922. Был приглашен в состав ее труппы на сезон 1922-1923. Исполнял партии Мефистофеля и Валентина («Фауст»), Дона Базилио («Севильский цирюльник»), Скарпио («Тоска»), Демона («Демон»), Яго («Отелло»), Тонио («Пияцы»), Елецкого («Пиковая дама»), Линдорфа, Коппелиуса, Дапертутто и Мираколя («Сказки Гофмана»). Летом 1925 в составе

варшавской оперной труппы гастролировал в Кракове, а осенью того же года получил приглашение в Варшавский Большой театр на должность второго режиссера. В Варшаве работал до конца сезона 1926-1927. В 1926 с большим успехом исполнял свою коронную партию Бориса («Борис Годунов»), которую неоднократно пел в России и во Франции. На варшавской сцене поставил оперу «Филенис» (1925). В 1927 г. Оставил сцену из-за болезни легких.

Обладал сильным, ровным голосом глубокого тембра (особенно в верхнем регистре). Выделялся импозантной внешностью (высокий рост, выразительные черты лица). В начале творческой деятельности певца критика отмечала его сценическую скованность, позднее артист преодолел этот недостаток.

Лучшие партии: Борис («Борис Годунов» М. П. Мусоргского), Тонио («Па-яцы» Р. Леонкавалло). Другие партии: Демон («Демон» А. Г. Рубинштейна), Князь Игорь («Князь Игорь» А. П. Бородин), Онегин («Евгений Онегин» П. И. Чайковского), Елецкий, Томский («Пиковая дама» П. И. Чайковского), Троекуров («Дубровский» Е. Ф. Направник), Грязной («Царская невеста» Н. А. Римский-Корсаков), Фигаро («Севильский цирюльник» Дж. Россини), Мефистофель, Валентин («Фауст» Ш. Гуно), Амонасро («Аида» Дж. Верди), Яго («Отелло» Дж. Верди), Риголетто («Риголетто» Дж. Верди), Жермон («Травиата» Дж. Верди), Нилаканте («Искатели жемчуга» Ж. Бизе), Скарпиа («Тоска» Дж. Пуччини), Эскамильо («Кармен» Ж. Бизе) и др.

Партнеры: В. Дамаев, Е Попова, Т. Сабанеева, Ф. Шаляпин, Е. Пинцо, С. Баккалони, И. Палиев (Палиашвили), Е. Плотников, И. Славинский, Т. Скипа, Ф. Кенеман, С. Юдин.

Библиография:

1. BOBESCU, J. La pupitrul operei. Amintiri. București, 1964.
2. BUZILĂ, S. Interpreți din Moldova. Lexicon enciclopedic (1460-1960). Ch., 1996
3. *Calendarul muzicii universale*. București, 1966.
4. CEAIKOVSCI, G. Cîntăreți celebri. Din trecutul muzical al Moldovei. Chișinău, 1973.
5. *Literatura și arta Moldovei. Enciclopedie*. Vol. I. Chișinău, 1985.
6. MARINESCU, E. Portrete și siluete din lumea operei. București, 1983.
7. PETECEL, D. Muzicienii noștri se destăinuie. București, 1990.
8. SECĂREANU, N. Amintiri despre S. Zaleschi. **In:** *Muzica*, 1960, p. 8.
9. КОТЛЯРОВ, Б. Из истории музыкальных связей Молдовы, Украины и России. К., 1982.
10. ПРУЖАНСКИЙ, А. М. Отечественные певцы. 1750-1917. Словарь. М., 1991.

ЛЕВ – СИМВОЛ МИЛОСЕРДИЯ

The lion as a symbol of charity

Марина ШУЛЬМАН

Abstract: *This article is dedicated excellent Aristide Streja`s and Lucien Schwartz`s monograph which tells us about synagogal architecture in Romania. Everyone interested in Romanian culture and history will be fond of it. With great scientific potential, keen understanding of Judaism, creativity and boldness authors of this book hold in cruel reality of the 21-th centenary beauty and traditional values of human culture. So, the Lion is poetical symbol of kindness in Jewish culture and one of the most attractive symbols of this splendid book.*

Одной из специфических особенностей иудаизма является сочетание разумной практичности, интеллектуальной мощи и мистики. Равноценно и гармонично сочетаются все три начала. Как справедливо замечают авторы рецензируемой монографии, граница между элементами светскими и мистическими не является догматически закрепленной навечно. В зависимости от специфики исторического момента, а также жизненного опыта и душевных качеств личности она может быть произвольно сдвинута в ту или иную сторону. При огромном количестве точных указаний эта внутренняя гибкость вероучения, а также великодушное и доброжелательное отношение к конкретному человеку и его проблемам обеспечили наряду с другими особенностями беспрецедентную выживаемость иудаизма и его непреходящее значение для культуры человечества в целом. „Вечные сны как образчики крови переливай из стакана в стакан“, - сказал поэт Осип Мандельштам, воспринимавший всемирную культуру как единое целое, бесценное достояние каждого человека. Золото не дороже мечты о мире,

STREJA, Aristide *Sinagoga în românia* / A.Streja, I. Schwarz. – București : Hasefer, 2009. – 276 p.

сохранении здоровья, возможности вырастить и обучить детей. Не это ли золотой сон адепта любой религии, представителей всех народов Земли? В 21 веке только совместные усилия, толерантность и взаимопонимание могут помочь нам. Впрочем, люди всегда ощущали нехватку доброты в жестком мире реальности. Не случайно именно лев с его мощью и энергией является символом милосердия в иудаизме.

На обложке книги Аристиды Стрежи и Лучиана Шварца фотография барельефа, на котором два льва бережно поддерживают каменную страницу текста торы с древними квадратными буквами алфавита иврита. У еврея из Бельц при взгляде на эти мускулистые фигуры с гривами в виде веера и кисточками на конце хвостов в виде цветов, а также на корону, увенчивающую тору, щемит сердце, ибо именно такие изображения сохранились на плитах городского еврейского кладбища. Изображения львов, выполненные искусно и тщательно, можно увидеть и в единственной в нашем городе синагоге, где они украшают парохет (занавес, закрывающий кивот). Однако книга адресована не только евреям, она представляет интерес для всех, кто интересуется архитектурой и историей Румынии и Бессарабии, адептам иудаизма и представителям иных вероучений, увлеченных историей религии или сравнительным религиоведением.

В монографии рассматриваются синагоги, расположенные на территории Румынии в ее современных границах. Многие из них функционируют до сих пор, а другие подверглись разрушению, не выдержав испытания природными катаклизмами и политическими бурями 19-20 вв. Исследование подразделяется на 6 глав, снабжено компактным по объему словарем иудаистских терминов, а также списком литературы. В него вошли книги на румынском, английском и французском языках, а также периодические издания, бюллетени, памятки и другие источники.

Первая и вторая части исследования носят обобщающий характер. Первая глава знакомит читателя с объектом исследования и помогает осознать происхождение, значимость и способ организации румынских синагог. Во второй части, озаглавленной „Синагоги - общая характеристика”,

перед нами разворачивается широкая историческая панорама. Портреты господарей Молдовы сопровождаются краткими характеристиками, из которых мы узнаем о годах их царствования, отношении к иудеям в целом, а также о наличии при дворе господаря Василе Лупу медика-еврея. Читатели могут также познакомиться с портретами и краткими характеристиками выдающихся евреев,

политических деятелей, религиозных лидеров, адвокатов, ученых и врачей.

Третья, четвертая и пятая части книги посвящены исследованию архитектурных и функциональных особенностей иудейских культовых сооружений в зависимости от их специфики. Третья глава повествует о синагогальном ансамбле, внутреннем убранстве, архитектурных особенностях синагог и об искусно изготовленных деталях интерьера. В четвертой главе рассматриваются особенности строительства и функционирования иудаистских культовых построек в зависимости от их размеров. Пятая часть знакомит читателей с региональными аспектами строительства и функционирования синагог Бухареста, Мунтении, Олтении, Добруджи, Молдовы и Трансильвании.

В заключении речь идет об отношении евреев к синагоге, о проблемах самоидентификации, а также о специфике и общечеловеческой значимости иудаистских культовых сооружений.

Авторы книги проделали огромную работу, они собрали разнообразный фактический материал: даты, статистические данные, цифры, фотографии. Монография снабжена графиками и схемами, планами и картами, таблицами и списками. Справочный аппарат позволяет читателю, пытливому и неленивому, вообразить историческую обстановку прошедших веков, уяснить линии развития и представить себе, что ожидает еврейское население страны в недалеком будущем.

Текст обнаруживает поразительную широту кругозора авторов, проследивших историю синагог с древнейших времен, когда строили из дерева, до наших дней, когда некоторые здания походят на каменные дворцы. Иные синагоги отличаются простотой и скромностью фасадов и богатством внутреннего убранства. Иудаизм запрещает изображения людей и разрешает тщательно прорабатывать прихотливый геометрический узор, а также изображать животных. С потрясающим мастерством выполнены на своде синагоги из Сучавы фигуры оленя, льва и леопарда ("Gah din Suceava"). Авторы монографии чутко улавливают влияние европейских архитектурных стилей, предопределивших изменение облика румынских синагог. Они указывают на наличие элементов барочного характера, готических сводов, шпилей и галерей, сочетающихся с традиционными элементами, присущими любой синагоге мира.

Глубоко понимая сущность иудаизма и специфику функционирования синагог в сравнении с культовыми сооружениями других вероучений, авторы подчеркивают, что синагога не является храмом и решает целый ряд задач

светского характера в соответствии со своей коммуникативной функцией. В синагогальный ансамбль входили ритуальная баня, религиозный учебный центр, хозяйственные постройки. Общее количество объектов зависело от степени безопасности и уровня обеспеченности конкретной общины. В одном городе сосуществовали маленькие скромные постройки и большие роскошные здания.

Центром внутреннего синагогального пространства был богато украшенный кивот, в котором хранились свитки торы. Без него не могла существовать ни одна синагога. Его и украшали более всего и тщательно берегли. Желание декорировать кивот и прикрывающий его занавес (парохет) инспирировало развитие навыков декоративно-прикладного искусства. В этой области евреи достигли высочайшего мастерства. Достаточно вспомнить светильник, в орнаменте которого две фигуры агнцев искусно вплетены в прихотливый геометрический узор, составляя с ним единое целое. Достоверность изображения и изящество линий поражают воображение и радуют глаз несомненной любовью ко всему сущему, глубокой благодарностью богу за совершенство его творения.

Бима – возвышение, на котором стоят члены общины, приглашенные к чтению торы, является вторым по значению местом в синагоге. Его оббивали бархатом, затканном золотыми нитями, всячески украшали. В богатых синагогах был вестибюль, из которого мужчины и женщины шли в разные залы. Часто зал для женщин располагался на втором этаже. Встречались и трехэтажные синагоги с колоннами, балкончиками, балюстрадами и сводами, изукрашенными уникальными росписями. Можно увидеть геометрические узоры в восточном стиле, шестиконечные звезды, напоминающие о щите царя

Давида и гармонии мужского и женского начал в нашем беспокойном мире (Sinagoga Neologa din Arad). Радуют глаз искусно выполненные фигуры животных (Sinagoga Gah din Suceava) и растительные орнаменты. Иллюстрации и фотографии в книге замечательные.

В культуре разных народов своеобразное отношение к свету и тени. Например, в японском доме центральное место занимает – токонома, затененная ниша. В средневековой Японии женщины чернили зубы, а губы подкрашивали зеленью. В храмах этой страны господствуют тень и прохлада. Некогда в иудейском храме окна были сделаны так, чтобы свет шел изнутри наружу. Считалось, что с небес нисходит ор яшер, а снизу к небу поднимается свет человеческих молитв. Потoki света божественного и человеческого, сливаясь, озаряют тех, кто творит молитву, а

также всю округу, всю страну, воодушевляя и благословляя народ и его землю. Утрата храма невосполнима. Синагога – не храм, а дом для молитв и собраний. По традиции ее надо освещать огнем, а не электричеством. На фотографиях можно увидеть искусно украшенные огромные светильники, заключающие в себе свет множества свечей. Порой электрические светильники имитируют свечи. Между прочим, царица Эстер, символ еврейской женской красоты, пленила царя тем, что от ее ума, набожности и физической прелести по легенде исходило сияние.

Широта кругозора авторов монографии удачно сочетается с тонким пониманием специфики иудаизма. Они щедро делятся с читателями неисчерпаемыми познаниями в области внутреннего убранства и функционирования синагог Румынии. Сухой язык цифр сменяется повествованием, полным душевного тепла и искренней обеспокоенности. Стиль изложения отличается ясностью и выразительностью. Доверительный тон, красота иллюстраций, а также богатство и разнообразие справочного материала приковывают внимание читателей, оставляя впечатление цельности и актуальности проделанной работы.

Некогда пророк, призванный для проклятия произнес благословение. В соответствии с текстом Торы именно ему, Биламу, принадлежит сравнение иудейского стана со львом, не нападающим, но всегда готовым к обороне. Если в начале 21 века для защиты традиционных культурных ценностей, доброты и красоты от посягательств «нового варварства» надо обладать пронизательностью пророка и отвагой льва, то эти качества вкупе с творческим потенциалом присущи авторам рецензируемой монографии и заставляют нас говорить о несомненной научной и общечеловеческой ценности их книги.

MUSAFIRII BIBLIOTECII

23 februarie 2012

Oaspeți de la Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași, România au transmis o donație impresionantă de cărți în domeniul artei vizuale, muzicii și teatrului de la Editura Artes, director Gheorghe Duțică.

*O bibliotecă reprezentată cu admirație
memorabilă... o casă de cultură și
evoluție a spiritului*
București
Laura Stănescu
Universitatea de Artă Iași
23.02.2012

*Quint au sprijinul universității noastre,
această populație distribuită și ambulantă
constituie un avantaj care al cășii
cu înțeles dintr-o casă care va fi eliberat de
Orăștie,* *Katya Kolesar artistă*
23.02.2012

14 martie 2012

Reprezentanții Firmei Drăxlmaier, însoțiți de dl profesor Gheorghe POPA, rector, dl dr. habilitat Pavel Topalo, decanul Facultății Științe Reale în vizită la Biblioteca Științifică.

AMBROCI Tatiana. Șef, Biblioteca Colegiului de Construcții, Chișinău.
t_ambroci@yahoo.com

BÎRÎIAC Rodica. Bibliotecar, serviciul "Asistență de specialitate și cercetări", Biblioteca Centrală a Universității de Stat din Moldova

CAZACU Gabriela. Bibliotecar, grad de calificare doi, serviciul Comunicarea Colectțiilor, Sala de lectură nr 4 Documente în limbi străine, Biblioteca Științifică a Universității de Stat "Alecu Russo" din Bălți.
gabitasmd@mail.ru

CHICU Maria. Profesor de istorie, Colegiului de Construcții, Chișinău

HARCONIȚA, ELENA – director, grad de calificare superior, specialist în domeniul biblioteconomiei și științelor informării, manager, membru al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM), al Consiliului Biblioteconomic Național (CBN), Consiliul Director al Bibliotecilor Instituțiilor superioare și preuniversitare de învățământ, Biroul Consiliului ABRM, președinte al Filialei Bibliotecii de Învățământ din Nord (BIN) a ABRM Bălți, al Concursului național „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științele informării”, director, membru al colegiului de redacție a revistei Confluente Bibliologice, revista electronică BIBLIOUNIVERSITAS@ABRM.md, Revista Biblio Scientia a Academiei de Științe a Republicii Moldova.

Distincții: Titlul Onorific „Om Emerit al Republicii Moldova” (2010), Medalia „Mihai Eminescu” (2005), Medalia comemorativă „Alecu Russo” (2005).

Premii: Cel mai bun Bibliotecar al Anului 1993, 1999, Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științele informării (2000 – 2011).
elena.harconita@mail.ru

IULIC Margareta – Bibliotecar, grad de calificare doi, oficiul Documente în limbi străine, membru al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM).

PREMIU: Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării (2011)
rita.iulic@gmail.com

AUTORII

MOȚOC Radu. Inginer, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați, România.
probasarabia@rdslink.ro

STRATAN, ELENA - șef serviciu Cecetare. Asistența de specialitate, grad de calificare superior, membru al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM), Secțiunea „Biblioteci de Colegiu și Școli Profesionale”, membru al colegiului de redacție a revistei Confluente Bibliologice, a revistei electronice BIBLIOUNIVERSITAS@ ABRM.md

Premii: Cel mai bun Bibliotecar al Anului 2007, Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării (2005-2011).

elena.stratan1@gmail.com

ȘULMAN Marina. Bibliotecar, grad de calificare doi, serviciul Dezvoltarea Colecțiilor, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

ȚURCAN Elena - Șef oficiu Documente Muzicale grad de calificare superior, membru al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM).

PREMIU: Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării (2011)

elturcan@gmail.com

КУЗНЕЦОВА Инна - șef Sala Arte, Serviciul Relații cu publicul, grad de calificare doi, Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, mun. Bălți.

bibliobalti@gmail.com

